

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ'

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδακῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ 1' Ἰανουαρίου. Ἐκαστὸν εἶδος καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον Ἀριστ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

36 Νοεμβρίου 1886

ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΝ

Ἵ τὴν ὄψιν Σου νογιέννητη γλυκοχαράζει πλάσι
 Καὶ κόσμος ἀνασταίνεται νεκρὸς νὰ Σ' ἀγκαλιάσῃ,
 Κ' ἡ Ἱστορία μας γιὰ Σὲ ταῖς δάφναις τῆς μαζώνει
 Κ' ἕνα στεφάνι Σοῦ φορεῖ καὶ μ' ἕνα φῶς Σὲ ζώνει,
 Καὶ γύρω 'ς τὸ κεφάλι Σου πετοῦν 'σάν ἀγγελούδια
 Τ' ἀπόκρυφα μηνύματα καὶ τὰ γλυκὰ τραγούδια
 Ποῦ τόσα χρόνια ἐπρόσμεναν, τραγοῦδαγαν Ἑσένα,
 Ἑσένα, μεγαλόχαρη τοῦ βασιλιᾶ μας γέννα!
 Κι' ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη, ὅπου Ἑλλάς ἐλεύθερη καὶ δούλα,
 Κάθε ψυχὴ ἀντρεϊεύεται, χτυπᾷ κάθε καρδοῦλα
 Γιὰ Σὲ τὸ πρωτογέννητο τοῦ θρόνου μας βλαστάρι.
 Καμάρ' εἶσαι 'ς τὴ μέννα Σου, 'ς ἐμᾶς προσκυνητάρι!
 Οἱ παλαιοὶ Αὐτοκράτορες ὁπῶχεις τ' ὄνομά τους,
 Ἐνάμεσα σὲ χίλιους δυὸ τοῦ Παλατιοῦ νομάτους
 Ὅταν καμμιὰ γιορτὴ τρανὴ τὴν Πόλι φέρναν γύρα,
 Ἀστράφταν μὲς' 'ς τὸ μάλαμα καὶ μέσα 'ς τὴν πορφύρα.
 Μὰ λάμπεις πλουσιώτερος ἐμπρὸς μας, Κωσταντίνε,
 Γιατ' ἡ ἀγάπη ἐνὸς λαοῦ ἰδικὸς Σου πλοῦτος εἶνε!

Καθὼς ἡ θύρα ἡ φανταστὴ, τῶν ἀντρεϊωμένων ἔννοιαι,
 Ποῦ κλεῖ ρουμπίνια ὄνειρευτὰ καὶ πλοῦτη διαμαντένια
 Καὶ στέκει αἰῶνες καὶ καιροὺς κλειστὴ καὶ στοιχειωμένη
 Κι' ἀνήμπορος κι' ὁ γίγαντας αὐτὸς ἔμπροστά τῆς μένει
 Ποῦ σειοῦνται ἀπὸ τὰ χέρια του 'σάν τὰ δεντράκια οἱ βράχαι,
 Μὰ μ' ἕνα λόγο μαγικὸ ἀνοίγει εὐθὺς μονάχη, —
 Ἔτσι κατὰκλειστη γιὰ ἡμᾶς τῆς Μοίρας στέκ' ἡ πύλη...
 Μὰ τὸ ἰδικὸ Σου τ' ὄνομα φτάνει νὰ εἰποῦν τὰ χεῖλη,
 Κι' ἀνοίγει εὐθὺς, καὶ βλέπουμε καιροὺς ὅπου θ' ἄρθουνε,
 Κι' ἀναγαλλιάζουν ἡ καρδιαὶς κ' ἡ φαντασίαις μεθοῦνε
 Ἐμπρὸς σὲ πατρίδα δλόφωτη, κι' ἀνθίζουν 'σάν καὶ πρῶτα
 Ἐτὸν Κολωνὸν ὁ νάρκισσος κ' ἡ δάφνη 'ς τὸν Εὐρώτα!

Τὴν ὥρα ποῦ χιλιάκριβη μεσ' 'ς τὴν πλατειὰ τῆς κλίνῃ
 Τῇ θάλασσα ξαγνάντεψαν οἱ Μύριοι ἐκεῖνοι
 Μέσ' 'ς τῶν ἐχθρῶν τὸν κίνδυνον καὶ μέσ' 'ς τὰ ἔρμα ξένα,
 Δὲν ἔνοιωσαν τόση χαρὰ 'ς ἐστήθη ἀπελπισμένη
 Ἐάν τῇ ἰδικῇ μας τῇ χαρᾷ ποῦ Σὲ θεωροῦμε τώρα.
 Τῶν τρομερῶν Σαρακηνῶν τὰ πλήθη τὰ αἰμοβόρα

Τὴν πρώτη εκείνη τὴ φορά πού ὠρμήσανε ἔς τὴν Πόλι
Κι' ἀπ' τὴν Χρυσόπορτα βαθεῖα τὴν ἀγναντέψαν, ὅλη
Νὰ ζωγραφίσταται ὀλόλαμπρη μεσ' ἔς τ' οὐρανοῦ τὰ πλάτια,
Μέ ταις ἕψηλαῖς τῆς ἐκκλησιαίς, τὰπέραντα παλάτια,
Ποτέ δὲν θὰ φαντάστηκαν τὴ δόξα μας τὴν πρώτη
Τόσον ὠραία, καθὼς ἐμεῖς τὴν ἰδική σου νύχτη!
Κι' ὁ ἀσπρομάλλης ὁ σοφὸς πού ψάχνει γιὰ τ' ἀστέρι
Τὸ μακρυνὸ κι' ἀθώρητο μ' ἓνα γυαλί ἔς τὸ χέρι,
"Ὅταν ἔς τὰ μάτια του ἔμπροστὰ προβάλλη ἀπ' τὰ οὐράνια,
Κρύβει ἑλιγώτερη ἀπὸ μᾶς ἐκείνος ἑπερφηάνια!

Γέροι, πού νοιώθετε σιμὰ τοῦ μνήματος τὴν ὠρα,
Γιὰ ιδέστε Τον, κι' ὀλόχαροι κλείστε τὰ μάτια τώρα!
Λεβένταις, πού δὲν τρέμετε τὸ σιμάχτρο τοῦ θανάτου,
Γιὰ ιδέστε Τον καὶ νοιώσετε διπλὴ ζωὴ ἔμπροστὰ Του!
Ἄντρες, καρρῶστε τὰ ἔς Αὐτὸν τὰ μάτια σας ποῖος ξέρεῖ
Σὲ ποῖον δρόμο τ' ἄστρο του ἐγράφη νὰ μᾶς φέρη!
Γυναῖκες, πῶχετε καρδιά καὶ καλοσύνη τόση,
Παρακαλεῖτε τὸ Θεὸ ἔς τὰ νιάτα Του νὰ δώσῃ
"Ὅλαις ταις χάρες τοῦρανοῦ κι' ὄλαις ταις καλοσύναις.
Παρθέναις, στεφανῶστε Τον μὲ ρόδα καὶ μυρσίναις.
Μὲ τὸ ἴδιό Του τ' ὄνομα ταις νύχταις, ταις ἡμέραις,
Ἐστὴν κούνια νανουρίζετε τὰ βρέφη σας, μητέρας!
Κ' ἐσεῖς, παιδάκια, πειὸ τρελλὰ χορεύετε, γελᾶτε.
Ἐλᾶτε ὄχι ν' ἀκούσετε, μὰ γιὰ νὰ ἰδῆτ' ἐλᾶτε
Τὸ παραμῦθι πῶχετε τόσαις φοραῖς γροικήσῃ:
Νά! νὰ, τὸ βασιλόπουλο πού ἦρθε νὰ ξυπνήσῃ
Τὴν κόρη τὴν Πεντάμορφη πού βαρειοκοιμισμένη
Μέσ' ἔς τὴ σκλαβιά τοῦ δράκοντα καιροῦς καὶ χρόνια μένει...

Χαρῆτέ τον τοῦ βασιλιᾶ τὸ γυιὸ τὸν κανακάρη!
Δεκαεννιά χρονῶν ξανθὸ κι' ὠραῖο παλληκάρη,
Ζῶνει ἔς τὴ μέση τὸ σπαθὶ καὶ τὸ σταυρὸ ἔς τὸ στῆθος,
Καὶ μᾶς σκορπάει παρηγορητικὴς κ' ἐλπίδες ἓνα πλήθος
"Ὁ πρῶτος Ἕλληνα πῶγραψε σὲ τέτοια χρόνια ἡ Μοῖρα
Ἐλεύθερος νὰ γεννηθῇ μὲ στέμμα καὶ πορφύρα,
Κ' ἔμπρός ἔς τὰ μάτια μας κ' ἔμπρός ἔς τὸ δακρυσμένο Γένος
Νὰ ὀρκισθῇ τοῦ Ἕλληνα τὸν ὄρκο λατρευμένους!
Χαρῆτέ Τον, τοῦ ἐθνικοῦ εὐαγγελισμοῦ τὸν κρίνο,
Τὸν ὑστερὸ μας καὶ μαζὶ τὸν πρῶτο Κωνσταντῖνο!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΝΗΛΙΚΙΩΣΕΙ ΤΟΥ ΔΙΑΔΟΧΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Ἐορταῖ κανελλήνιοι τελοῦνται ἀπὸ τῆς αὔριον
ἐπὶ τῇ ἐνηλικίωσει τοῦ διαδόχου τοῦ ἐλληνικοῦ
θρόνου Κωνσταντίνου. Ἀπὸ πολλῶν αἰῶνων ὁ ἐλλη-
νικὸς κόσμος δὲν ἐχαιρέτισε τοιαύτας ἡμέρας.
"Ὁ πολυπαθὴς τῆς ἱστορίας λαὸς καλεῖται νὰ αἰ-
σθανθῇ ἐν τῶν μυστηριωδῶν ἐκείνων αἰσθημά-
των, ὑπὸ τὴν ζωοποιὸν τῶν ὁποῖων ἐνέργειαν δη-
μιουργεῖται ἡ ἐθνικὴ συνείδησις, κρατύνεται ἡ
ἐθνικὴ πίστις πρὸς τὸ παρὸν, ἀποκαλύπτονται ἐν
ἐλπίσιν οἱ ὀρίζοντες τοῦ μέλλοντος, λαμβάνουσι
νέας δυνάμεις οἱ ἰσχυροί, καὶ ἐπανακτῶσι τὸ ἀ-

πολεσθὲν αὐτῶν θάρρος καὶ φρόνημα οἱ ἀποτε-
θαρημένοι. Νεαρὸς βασιλόπαις, οἷον ἀπὸ αἰῶνων
προεφήτευσεν τὰ σιδύλλια βιβλία τῆς ἐθνικῆς
παλιγγενεσίας, οἷον τσακίς ἐπόθησαν καὶ ἐρ-
ρέμβασαν τσαυταῖς Ἕλληνων γενεαί, θέλει
προσέλθει αὔριον πρὸ τοῦ βωμοῦ, διὰ νὰ ὁμῶσῃ
τὸν ὄρκον τῆς στρατιωτικῆς πίστεως πρὸς τὴν πα-
τρίδα. Ὅποια μυστηριώδης στιγμή ἐν ταῖς δέλ-
τοις τῆς ἐθνικῆς ἱστορίας! Ἐν τῇ γῆ ταύτῃ, ἡ-
τις εἶδε ποτὲ πίπτοντα ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς
τὸν Κόδρον, Ἕλληνα βασιλεῦς, ὃν γεννώμενον πε-

ριεπτύχθη φῶς ἀττικοῦ οὐρανοῦ, προσέρχεται,
κλίνων τὸ γόνυ πρὸ τῶν ἐθνικῶν ἀντιπροσώπων,
νὰ λάβῃ παρὰ τοῦ ἐκ ξανθοῦ γέροντος πατρός του
τὸ ἐθνικὸν ξίφος, καὶ κραδαίνων αὐτὸ διὰ τῆς
παλάμης, ν' ἀνακράξῃ: *Ὁὐ καταιοχυνῶ ὀπλα
τὰ ἱερὰ, οὐδ' ἐγκαταλείψω τὸν παραστά-
την, ὅτῳ ἂν στοιχήσω. Ἄμυνῶ δὲ καὶ
ὑπὲρ ἱερῶν, καὶ ὑπὲρ δόσιων, καὶ μόνος καὶ
μετὰ πολλῶν. Τὴν πατρίδα δὲ οὐκ ἐλάττω
παραδώσω, πλείω δὲ καὶ ἀρείω ἢ ὅσην ἂν πα-
ραδέξωμαι. Καὶ εὐνηκῶσῶ τῶν ἀεὶ κριτότερον
ἐμφρόνως, καὶ τοῖς θεμοῖς τοῖς ἰδρυμένοις
πίσσομαι, καὶ οὐδὲ τινος ἂν ἄλλου τοῦ πλῆθος
ἰδρῶσθαι ὁμοφρόνως. Καὶ ἂν τις ἀναιρῇ τοὺς
θεμοῖς, ἢ μὴ πειθῆται, οὐκ ἐπιτρέψω ἄμυνῶ
δὲ καὶ μόνος καὶ μετὰ πάντων, καὶ ἱερὰ τὰ
πάτρια τιμῶσω.* Ἱστορὸς Θεοὶ τούτων.

Ἀπὸ πόσων αἰῶνων ἀνέμενον ὁ Ἕλληνας
τοιαύτην ἡμέραν! Ἐν τῇ ζοφερᾷ οὐρανῷ τῆς
δουλείας καὶ τῆς ἀπογνώσεως ποσαῖς δὲν ἐπό-
θησε τὴν ζωοποιὸν ταύτην ἀκτίνα τῆς παρηγο-
ρίας, ἀκτίνα φωτός ἅμα καὶ θάλπους! Ὅταν
ἐπιπτεν ἐπὶ τέλους εἰς χεῖρας τῶν Τούρκων ἡ
κλεινὴ παρὰ τὸν Βόσπορον βασιλεύουσα, τὸ
θαῦμα τῆς οἰκουμένης, τὸ ἀντικείμενον τοῦ φθῶ-
ρου τοσούτων λαῶν καὶ ἐθνῶν, ψευδεῖς χρησμοὶ
προανήγγελλον ὅτι, κατὰ τὴν ἀπαισίον ἐκείνην
ἡμέραν, ἄγγελος κυρίου, καταβάς ἐξ οὐρανοῦ,
ἤθελε ζητήσῃ ἐν μέσῳ τῆς καταστροφῆς, με-
ταξὺ τοῦ καταπεπληγμένου πλήθους, ἀγνωστὸν
τινα, διὰ νὰ προσενέγκῃ εἰς αὐτὸν παρθετικὸν
ξίφος πρὸς ἀποδίωξιν τῶν κατακτητῶν ἀπὸ τῶν
ἀκτῶν τοῦ Βοσπόρου. Γενεαὶ παρήλθον ἀπὸ τῆς
ἀποφράδος ἐκείνης ἡμέρας, καὶ δὲν κατῆλθεν
ἀκόμη ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ, καὶ δὲν ἀπεκαλύφθη
εἰσέτι ἐν τῇ ἐθνικῇ ἱστορίᾳ ὁ παράκλητος ἥρωας
τῆς δημοτικῆς παραδόσεως. "Ὡ, ἂν τὸ ξίφος, τὸ
ὁποῖον θέλει περιζωσθῇ αὔριον ὁ νεαρὸς βασιλό-
παις, ἦτο τὸ προαγγελθὲν ξίφος τῆς ἀπολυτρώ-
σεως, τὸ προωρισμένον νὰ κόψῃ τὸν γόρδιον δε-
σμὸν τῆς ἐθνικῆς δυστυχίας, νὰ πατάξῃ τοὺς
ἐχθρούς, νὰ προασπίσῃ τὰς ἐπιβουλευόμενας ἐλ-
ληνικὰς χώρας καὶ νὰ σημειώσῃ ἐπὶ τῶν δέλτων
τῆς ἱστορίας νέας σελίδας ζωῆς καὶ παλιγγενεσίας!

Δὲν θέλει βεβαίως παραστῆ αὔριον ἐν τῷ
ναφῷ τῆς ἐλληνικῆς Μητροπόλεως ἄγγελος ἐξ οὐ-
ρανοῦ. Ἀλλὰ θέλει παραστῆ ἅπασα ἡ Ἕλλὰς
διὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῆς καὶ τῶν ἀντιπροσώπων,
πιστῆ πρὸς τὰς ἐθνικὰς παραδόσεις καὶ ὑποχρεώ-
σεις, εὐλαβῆς πρὸς τὸ παρελθόν, εὐελπίς ἐπὶ τῷ
προσωνιζομένῳ μέλλοντι, διὰ ν' ἀναφωνήσῃ μετὰ
πίστεως, μετ' ἀγαλλιᾶσεως καὶ ἀγάπης πρὸς τὸν
ὀρκιζόμενον τὸν στρατιωτικὸν ὄρκον του νεανίαν:

«Ἐν τούτῳ τίκα.»

Ἐν τῷ ξίφει τούτῳ, Κωνσταντῖνε, κείνται αἱ
μέλλουσαι τύχαι τοῦ Ἑλληνικοῦ γένους: ἀπ' αὐ-
τοῦ ἐξαρτᾶται τῆς πατρίδος σου ἡ σωτηρία. Ἄν
ἦνε πεπωμένον ἡ Ἕλλὰς νὰ εἶπῃ καὶ πάλιν
τὸν κυρίαρχον λόγον αὐτῆς ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἱ-
στορίᾳ, νὰ ἀποκαλυφθῇ ἐν τῇ ἠθικῇ ἐργασίᾳ
τῶν λαῶν νέα αὐτῆς σκέψις, ζωτικὴ καὶ δημι-
ουργός, νὰ καταλάβῃ πρωτεύουσαν θέσιν ἐν τῷ
σταδίῳ τῶν ἀνθρωπίνων γενεῶν, δὲν θέλει τὸ
κατορθῶσει, ἂν πρῶτον δὲν τελεσιουργήσῃ θρι-
αμβεῖον τὸ ξίφος τοῦτο. Πάντοτε τὰ μεγάλα
ἔργα τῶν ἀνθρώπων προομιαιώθησαν καὶ καθιε-
ρώθησαν διὰ τοιούτων νικῶν. Ἡ ἐθνικὴ ἰδέα,
ἐν τῇ παγκοσμίῳ αὐτῆς ἀποκαλύψει καὶ πραγ-
ματώσει, κατίσχυσε πρωτίστως διὰ τοῦ ξίφους,
τῆς ἐκδηλώσεως ταύτης τῆς ἐθνικῆς ζωῆς καὶ
εὐρωστίας. Τὸ ξίφος σου, Κωνσταντῖνε, ἔσται ἐν τῷ
μέλλοντι τὸ παλλάδιον τῆς ἐλληνικῆς ἀναγεν-
νήσεως καὶ ἐνότητος. Ἄς ἐορτάσῃ τὴν ἡμέραν
ταύτην τῆς ὀρκωμοσίας τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους. Ἡ-
χοῦσιν ἀπὸ τοῦ Αἴμου, ἀπὸ τῆς Ροδόπης, ἀπὸ τῶν
Ἀκροκεραυνίων, ἀπὸ τοῦ Ὀλύμπου, ὑπερήφανοι
φθόγγοι, τὰ προανακρούσματα τοῦ μεγάλου ἐ-
θνικοῦ ἀγῶνος. Ἀνάβηθι τὸν ἔπικον σου, Κων-
σταντῖνε. Πορεύθητι πρὸς τὸ στάδιον ἐκεῖνο, ἐν
τῷ ὁποίῳ προῦρισται νὰ δοκιμασθῇ τὸ παρὸν
καὶ τὸ μέλλον τῆς πατρίδος σου. Πόσοι αἰῶνες σὲ
παρακολουθοῦσι! Πόσοι ἐνδοχοὶ ἥρωες θέλουσι
σὲ θαυμάσει! Πόσοι μεγάλοι βασιλεῖς γηθοσύ-
τως θέλουσι σὲ ἀποκλέσει διάδοχόν των!

Γινώσκεις τίνες εἶνε οἱ βασιλεῖς οὗτοι, ἥρωες
ἅμα καὶ ἀπόστολοι εὐνομίας καὶ πολιτισμοῦ,
σωτήρες ἅμα καὶ μάρτυρες.

Πρόσεξον, Κωνσταντῖνε, καθ' ἣν στιγμήν ὑπό-
σχεται, ὅτι δὲν θέλεις κατασχῶναι τὸ ὄπλον, τὸ
ὁποῖον ἡ πατρίς σοὶ ἐμπιστεύεται. Ἐνώπιον
τούτων διδεις ἐπίτης τὸν ὄρκον, τῶν ἡρώων ἐ-
κείνων, οἵτινες ὑπῆρξαν προκατόχοί σου ἐν τῇ
γενναίᾳ ἐργασίᾳ τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους: ἐνώπιον
τοῦ Θεσείως, τοῦ ἀπαλλάξαντος τὴν Ἀττικὴν
ἀπὸ τῶν κακοποιῶν, καὶ πρῶτον θεμένου ἐν αὐτῇ
τὴν φαινήν κρηπίδα τῆς εὐνομίας: ἐνώπιον τοῦ
Ἀγαμέμνονος, τοῦ πρῶτου ἀνακτοῦ, τοῦ καταβα-
λόντος τὴν ὄφρυ τῆς ἀσιατικῆς παμβασιλείας:
ἐνώπιον τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ ὑποτάξαντος, ἀλλὰ
καὶ ἐκπολιτίσαντος τὴν Ἀσίαν: ἐνώπιον τοῦ Πύρ-
ρου, τοῦ ἀπειλήσαντος καὶ νικήσαντος τοὺς Ρω-
μαίους: ἐνώπιον Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος, τοῦ
Βουλγαροκτόνου: καὶ ἐπὶ τέλους, ἐνώπιον τοῦ
προσφιλεστάτου πάντων καὶ ποθεινοτάτου—τοῦ
τελευταίου τῶν Ἑλλήνων αὐτοκρατόρων, ἥρωος
καὶ μάρτυρος, τοῦ ὁποῖου ἡ ἦττα ὑπῆρξεν ἐνδο-
ξοτέρα πολλῶν νικῶν καὶ θριάμβων, τοῦ ὁμωύ-
μου σου Κωνσταντίνου τοῦ Παλαιολόγου. Κλίνον
τὸ γόνυ εὐλαβῆς πρὸ τῶν προκατόχων σου τούτων,
Κωνσταντῖνε. Ἴσχυρά φρικασίς συγχινήσεων

θέλει διαπεράσει τὸ σῶμά σου. Ἄλλ' ἐνῷ τρέμεις ἐξ ἱεροῦ ρίγους, ἀκροάσθητι τῆς μυστηριώδους αὐτῶν φωνῆς, ἐξερχομένης ἀπὸ τῶν ἀπτῶν ἀβύσσων τῆς ἱστορίας, καὶ ἐξαγγελούσης καθ' ἀπάσας τὰς διευθύνσεις τοῦ ναοῦ τὸ μέγα καὶ λυτρωτήριον ἐθνικὸν πρόσταγμα:

«*Ἐν τούτῳ ἴκα.*»

Ἔορται τοιαῦται ἀλλαχῶ εἶνε αὐλικὰ μόνον. Τελοῦνται μόνον ἐξ ἀπλῆς ἐθιμοτυπίας. Τὸ πολὺ πλῆθος συνωθεῖται πρὸ τῶν θεαμάτων τούτων ἐξ ἀπλῆς περιεργείας, ὅπως συνωθεῖται πρὸ παντός καινοῦ ἀντικειμένου, ποθοῦν νὰ διέλθῃ ἐν ταῖς ὥραις τῆς σχολῆς αὐτοῦ στιγμὰς τινὰς τέρψεως καὶ λήθης ἀπὸ τῶν περιπετειῶν τοῦ καθ' ἑκάστην βίου. Ἄλλ' ἡ ἑορτὴ τῶν ἡμερῶν τούτων εἶνε καθαρῶς ἐθνικὴ. Κατὰ τὰς κρίσιμους σήμερον στιγμὰς τῆς ἱστορίας ἡμῶν παρίσταται ἐπιβαλλομένη ἀνάγκη μείζονος συσφίξεως τῶν ἐθνικῶν δεσμῶν, εὐρυτέρας καὶ ταχύτερας ἐνεργείας πρὸς διάσωσιν τῶν ἐθνικῶν καὶ ἱστορικῶν ἡμῶν δικαίων. Οἱ καιροὶ δὲν περιμένουσι. Χθὲς εἰσέτι τολμηρός, ἀλλ' ἀτυχῆσας ἡγεμῶν φυλῆς, ἀπὸ αἰῶνων ἐχθρικῆς τῆ Ἑλλάδι, ἐλάλει περὶ Μακεδονίας, ὡς περὶ χώρας ἀνηκούσης τοῖς Βουλγάρους. Ἑλληνικὰ χῶραι ἐποφθαλμιῶνται ὑπὸ γειτόνων ἢ ἀπωτέρων λαῶν, ἂν δὲ ἡ Ἑλλὰς δὲν διεκδικῆσῃ ὡς τάχιστα τὰ ἐθνικὰ αὐτῆς δίκαια, οὐχὶ μόνον διὰ τῶν περγαμηνῶν τῆς ἱστορίας, ἀλλὰ κατ' ἐξοχὴν διὰ τῆς λογικῆς τῆς δυνάμεως αὐτῆς, θέλει διαγραφῆ θῆττον ἢ θράδιον ἀπὸ τῶν δέλτων τῆς ἱστορικῆς ὑπάρξεως. Μόνον τυφλοὶ καὶ φίλαυτοι δύνανται ν' ἀμβλυωπῶσι ἐνώπιον τῆς πραγματικότητος ταύτης ἄλλ' ἡ ἐθνικὴ συνείδησις, ἥτις ἐν μόνον ἔχει ἰδεώδες, τὴν ἀνάστασιν καὶ τὸ μεγαλεῖον τοῦ γένους, δὲν δύνανται νὰ ἐνθουσιασθῇ κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμὴν, νὰ μελετήσῃ βαθύτατα τοὺς κινδύνους, εἰς οὓς εἶνε ἐκτεθειμένη ἡ ἑλληνικὴ πατρίς, καὶ νὰ ζητήσῃ παρὰ πάντων τῶν Ἑλλήνων, ἄνευ ἐξαιρέσεως ἀρχῶν καὶ σημαίας, συμπαθειῶν ἢ ἀντιπαθειῶν, τὴν ὁμόνοιαν ἐκείνην ἐν τῇ ἐνεργείᾳ, ἥτις ἐχαρκτήρισε τὰς δυσχερεστάτας, ἀλλ' ἅμα καὶ εὐγενεστάτας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἡμέρας.

Αἱ ἑορταὶ τῶν ἡμερῶν τούτων ἔσονται ἄρα ἡ πραγματικωτέρα παράστασις τῆς ἐνότητος καὶ τῆς ὀφειλομένης κοινῆς ἐνεργείας παντός Ἑλληνοῦ. Πανταχοῦ συγκινεῖται κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην τὸ ἔθνος— ἐν τῇ ἐλευθέρῃ πατρίδι, ἐν τῇ δουλευούσῃ, ἐν ταῖς ἀποικίαις. Δὲν ὑπάρχουσι σήμερον διαιρέσεις· διαλύεται πᾶν νέφος προσωπικῶν δυσχερεσιῶν καὶ ἐχθροπαθειῶν πρὸ τοῦ φωτός τῶν ἐθνικῶν καθηκόντων. Ἐν μόνον κρατεῖ αἰσθημα καὶ μίαν προεξάρχει ἰδέα, ἡ ἰδέα τῆς ἐθني-

κῆς ἀναστάσεως καὶ ἐνότητος. Καὶ τῆς ἰδέας ταύτης ἀντιπρόσωπος καὶ σημαιοφόρος παρίσταται ὁ διάδοχος τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, τέλειος Ἑλληνας, οἷον ἀνέμενον τοσοῦτοι αἰῶνες συμφορῶν καὶ δουλείας, οἷον ἀπεκδέχεται ἐν ἀνητῷ προδοτικῇ ἢ σύγχρονος γενεᾶ. Τὸν Ἑλληνα τοῦτον προσεφῆτευσεν ἡ ἐθνικὴ Σύβουλα, κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς Κωνσταντινουπόλεως· ὑπὲρ τῆς ἐμφανείας τούτου ἐδέετο νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ἐν τοῖς ναοῖς τῶν πόλεων ὁ λευίτης, καὶ ἐν τοῖς ἐρημοκλησίαις τῶν ὄρεων ὁ ἀρματωλός· τούτον ποθῶν ἐψάλλε τὸ ἐνάλιον αὐτοῦ ᾄσμα ὁ ναυτίλος τοῦ Αἰγαίου, καὶ μετὰ πίστεως ἐμελέτα τὴν ἀποκάλυψιν αὐτοῦ ὁ λόγιος, ἢ ἐν προσδοκίᾳ αὐτοῦ ἐπιπτε μάρτυς ὁ μαχητῆς τῆς ἐθνικῆς παλιγγενεσίας.

Καὶ θέλει ὑπάρξει ἑλληνικὴ καρδιά, ἥτις νὰ μὴ σκιρτήσῃ, ἥτις νὰ μὴ φρικιάσῃ ἐξ ἱεροῦ ρίγους ἐν τῇ ὑψίστῃ ταύτῃ στιγμῇ τῆς περιβολῆς τοῦ ἐθνικοῦ ξίφους εἰς τὴν ὄσφυν τοῦ Κωνσταντίνου; Καὶ θέλει ὑπάρξει ἑλληνικὴ φωνή, καθ' ἣν στιγμὴν ὁ διάδοχος τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου, ὁ στρατηλάτης τῆς αὔριου, θέλει προσέλθῃ πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου, ἵνα δώσῃ τὸν ὄρκον τοῦ στρατιώτου, νὰ μὴ ἀνακράξῃ:

«*Ἐν τούτῳ ἴκα;*»

ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΠΕΔΙΟΥ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ

Τὸ πυροβολικὸν ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης ἀποτελεῖ θέαμα μεγαλοπρεπὲς ἅμα καὶ φοβερόν. Ὅπως σχηματίζῃ τις ἀκριβῆ ἰδέαν αὐτοῦ, πρέπει νὰ ἴδῃ τὴν μακρὰν ἐκείνην σειρὰν τῶν ἵππων, τῶν τηλεβόλων, τῶν βλητοφόρων, κινουμένων ἀπὸ τοῦ ἐνός ἄκρου μέχρι τοῦ ἐτέρου, εἰς ἐν σύνθημα, διερχομένων τοὺς ἀγρούς, τὰς ὁδοὺς, τὰς ἀμπέλους, ἀναβαινόντων, καταβαινόντων, ἀναπτυσσομένων διὰ ταχυτάτων ὀφιοειδῶν κινήσεων, ἐν τῇ ὀρμητικῇ αὐτῶν φορᾷ ὑπερβαινόντων κωλύματα, πηδῶντων τάφρους, ἐξαφανιζομένων ἐκ τῶν βλεμματικῶν ἐν νεφέλῃ χαλίκων καὶ κόνεως, πληρούντων ἰσχυροῦ ἀντιλάλου πάσας τὰς πέριξ κοιλάδας. Εἰς ἕκαστον κανονοβόλημα τὸ φοβερόν στόμα τῶν τηλεβόλων ὀπισθοδρομεῖ ὡς ἐπτοημένον ἐκ τοῦ ἰδίου βρυχηθμοῦ του, μακρὰν δὲ κατακρημνίζει οἰκίας, συντρίβει δένδρα καὶ ἀνοίγει φοβερὰ ρήγματα ἐν τῷ ἐχθρικῷ στρατοπέδῳ.

Ἐκ τῆς συναισθήσεως τῆς θαυμασίας καὶ τρομερῆς δυνάμεως τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ὄπλου ἀντλεῖ ὁ πυροβολητῆς τὸν ἰδιόζοντα αὐτῷ σοβερὸν καὶ ὑψηλὸν χρακτικῆρα, ὅστις οὔτε ἐκ τῆς ψυχῆς οὔτε ἐκ τῆς ὄψεως αὐτοῦ ἐξαλείφεται, οὐδὲ μετὰ ἤτταν

ἔτι, ὅποτε οἱ ἄλλοι κατέχονται ὑπὸ τῆς ἀποθαρρύνσεως καὶ τῆς ἀπελπισίας.

Οὕτω σοβαροὶ, κατηρεῖς ἄλλ' οὐχὶ ἀποθηρραμένοι εἰσῆλθον περὶ λύχνων ἀφᾶς εἰς Χιθιάσον, οἱ πυροβοληταὶ πυροβολαρχίας τινός τοῦ Πελοποννησίου στρατοῦ δώδεκα ἡμέρας μετὰ τὴν μάχην τῆς Νοβάρας. Ἐκ τῆς πυροβολαρχίας ταύτης ἔλειπον πολλὰ βλητοφόρα, πολλοὶ ἵπποι, ἐν τηλεβόλον, δύο ἀξιωματικοὶ καὶ πολλοὶ στρατιῶται. Τὴν συνώδευον εἰς λοχαγὸς καὶ εἰς ὑπολοχαγός. Ὁ λαὸς παρίστατο σιγηλὸς καὶ τεθλιμμένος, ὡσεὶ ἔβλεπε διερχομένην ἐπικηδείαν πομπήν. Ἐσταμάτησαν ἐπὶ τῆς πρώτης πλατείας. Ὁ λοχαγὸς διέταξε τὸν ὑπολοχαγὸν νὰ ἐπισταθμεύσῃ, ἀφιππεύσας δὲ παρετήρει πέριξ ὡσεὶ ἐζήτει τινὰ ἐν μέσῳ τοῦ συρρέουσantos πλήθους.

Μετ' ὀλίγων ἐπλησίασαν δύο νέοι, (ὁ εἰς θὰ ἦτο μόλις εἰκοσιπενταετής, ὁ δ' ἕτερος δεκαοκταετής) ἐκβαλόντες δὲ τὸν πῖλον των ἠρώτησαν δειλῶς:

— Σεῖς εἶσθε ὁ λοχαγός...;

Ὁ ἀξιωματικὸς μὴ ἀφήσας νὰ περάνωσι τὴν φράσιν των ἔτεινε πρὸς αὐτοὺς τὰς χεῖρας καὶ εἶπε:

— Ἐλαβα τὸ θάρρος νὰ σᾶς γράψω, ἂν καὶ δὲν ἔχω τὴν τιμὴν νὰ σᾶς γνωρίζω· θὰ σᾶς ἔγραφα προτῆτερα ἂν ἤξευρα τὴν διεύθυνσίν σας. Ἄλλ' ἠρώτησα ἀνωφελῶς ὅλους τοὺς φίλους τοὺς ὁποίους εἶχεν εἰς τὸ σύνταγμα. Καὶ ἐν τούτοις εἶχε πολλοὺς ὁ δυστυχῆς νέος καὶ τὸν ἠγάπων πολὺ!..

Καὶ αὐτοὶ δ' ὤρεξε τὰς χεῖρας πρὸς τοὺς νέους ὅτινες ἔθλιψαν αὐτὰς θερμῶς... .

— Ἐκάμετε λόγον περὶ τῆς ἐπιστολῆς μου εἰς τὸν πατέρα σας;

Ἀπεκρίθησαν ὅτι δὲν τῷ εἶπον ἄλλο τι εἰμὴ ὅτι ὁ λοχαγὸς τῆς πυροβολαρχίας εἰς ἣν ἀνήκεν ὁ ἀτυχῆς ἀδελφός των ἔμελλε νὰ ἔλθῃ ἡμέραν τινὰ ὅπως τὸν ἐπισκεφθῇ. Δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τῷ εἰπωσι περισσώτερον τι διότι ἦτο ἀσθενής, καὶ ἐφοβοῦντο μὴ προξενήσωσιν εἰς αὐτὸν ὑπὲρ τὸ δέον σφοδρὰν συγκίνησιν.

Λεπτομερείας τινὰς περὶ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ του εἶχε μάθῃ δύο ἡμέρας μετὰ τὴν μάχην, ἡ δὲ ὀδύνη αὐτοῦ ἦτο ὀξεῖα εἰσέτι καὶ ἀπαράμυθτος.

Μετ' ὀλίγον ἐπλησίασε καὶ ὁ ὑπολοχαγός.

— Ἴδοι ὁ ἀξιωματικὸς περὶ τοῦ ὁποίου σᾶς ἔγραφα εἰς τὴν ἐπιστολήν μου, εἶπε χαμηλοφώνως ὁ λοχαγός, παρουσιάζων τὸν ὑπολοχαγὸν εἰς τοὺς δύο ἀδελφούς, ὅτινες ἐσφιγξαν θερμῶς τὴν χεῖρά του. Οὗτος ὀλίγας εἰπὼν λέξεις ὑπέστρεψεν εἰς τὴν πυροβολαρχίαν του. Ὁ λοχαγός εἶπεν εἰς τοὺς δύο νέους ὅτι θὰ μεταβῇ νὰ ἴδῃ τὸν πατέρα των τὴν ἐπαύριον περὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν, καθῶσον τὴν ὀγδόην ἔπρεπε ν' ἀπέλθῃ εἰς Τουρίνον, ἐρωτήσας δὲ τὴν ἑδὸν καὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς θύρας

τῆς οἰκίας, ἐπλησίασεν εἰς τὸν ὑπολοχαγὸν καὶ ἐψιθύρισεν εἰς τὸ οὖς αὐτοῦ:

— Αὔριον τὸ πρῶτ' εἰς τὰς οἰκίας ἂν δὲν εἶμαι ἐδῶ ἀναχώρησε μετὰ τὴν πυροβολαρχίαν· ἀλλὰ κύταξε νὰ μὴ περάσῃ ἀπὸ τὴν ὁδόν... καὶ τῷ εἶπε τὸ ὄνομά της. Ὁ ὑπολοχαγὸς ἀπήντησεν ὅτι θέλει ὑπακούσῃ· ὁ δὲ λοχαγός ἀνεχώρησε μετὰ τῶν δύο ἀδελφῶν.

Τὴν πρῶτὴν τῆς ἐπαύριον περὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν, ὁ λοχαγός παρακολουθούμενος ὑπὸ στρατιώτου κρατοῦντος δέμα ἔκρουε τὴν θύραν τῆς οἰκίας τῶν δύο νέων αὐτοῦ φίλων. Αἱ ὀλίγαι τῆς προσδοκίας στιγμαὶ ἐφάνησαν αὐτῷ δλόκληρος ὥρα. Ἀνυπομονησία ἄραγε ἢ φόβος ἦτο τὸ κατέχον αὐτὸν τὴν στιγμὴν ἐκείνην αἶσθημα; Οὐδ' αὐτὸς θὰ ἠδύνατο νὰ τὸ εἴπῃ· ἀγωνία συνέσφιγγε τὴν καρδίαν του.

Ἐπὶ τέλους ἀνοικθείσης τῆς θύρας ἐφάνησαν οἱ δύο ἀδελφοί, ὑποδεχθέντες αὐτὸν ἀφώνως, μετὰ τὸν δάκτυλον ἐπὶ τοῦ στόματος. Ὁ στρατιώτης ἀφείλε τὸ δέμα ἐπὶ ἔδρας τινός ἀπῆλθε.

— Κοιμᾶται, εἶπεν ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν, ἀλλ' εἶνε πολὺ καλλίτερα.

Ὁ λοχαγὸς ἐκάθησε, οἱ δὲ δύο νέοι ἐπλησίασαν τὰς καθέδρας ὅπως δύνανται νὰ συνδιαλέγωνται χαμηλοφώνως:

— Νομίζετε ὅτι εἰμπορῶ νὰ τοῦ ὁμιλήσω χωρὶς κινδύνου;

— Τώρα ναί, ἀπήντησαν ὁμοφώνως οἱ δύο ἀδελφοί... .

— Εἰπέτε το ἐλευθέρως, διότι εἰμπορῶ νὰ ἐπανεέλθω μίαν ἄλλην ἡμέραν ἀπ' ἐδῶ ἕως τὸ Τουρίνον ἢ ἀπόστασις εἶνε μικρά... .

— Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἐκ καρδίας, ἀλλ' εἶνε περιττὸν νὰ ἐνοχληθῆτε καὶ ἄλλην φορὰν δι' ἡμᾶς. Ὁ πατήρ μας εἶνε πολὺ καλλίτερα. Ἄν ἦτο ἄλλος ἄνθρωπος, ἴσως ἔπρεπε νὰ διστάσητε... ἀλλὰ πιστεύσατε, κύριε λοχαγέ, ὅτι ἔχει καρδίαν ἰκανὴν νὰ αἰσθανθῇ τὸ εἶδος τῆς παρηγορίας τὴν ὁποῖαν τῷ φέρετε. Εἶνε φιλόστοργος πατήρ, ἀλλ' εἶνε καὶ ἀκραίφνης φιλόπατρις.

— Τὸ πιστεύω, εἶπεν ὁ λοχαγός.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον ὥραιον ξανθὸν παιδίον δώδεκα τὸ πολὺ ἐτῶν.

Ἴδων τὸν λοχαγὸν ἠθέλησε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ.

— Ἐλα ἐδῶ! τῷ εἶπεν ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν.

Τὸ παιδίον ἐπλησίασε.

— Εἶνε ὁ μικρός μας ἀδελφός!

— Πόσον τῷ ὁμοιάζει! ἀνεφώνησεν ὁ λοχαγός.

Μετὰ βραχείων συνδιάλεξιν ὁ λοχαγὸς λαβὼν τὸ δέμα ἠκολούθησε τὸν ἕνα τῶν ἀδελφῶν, ὅστις εἰσῆλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ ἀσθενούς ὅπως τὸν ἀρυπνίσῃ. Ὁ ἀγαθὸς γέρον ὑπνωττεν ἡρέμα, τὸν ἕνα τῶν βραχιόνων ἐκτὸς τοῦ ἐραπλώματος ἔχων καὶ τὸ πρόσωπον ἐστραμμένον πρὸς τὸν υἱόν.

Ούτος ἔστη θεωρῶν τὸ σεβασμιον καὶ εὐρύ μέτωπον τοῦ γέροντος, τὸ ὅποιον καὶ ἐν αὐτῇ τοῦ ὕπνου τῇ ἡμερίᾳ ἔφερον ἑναποτυπωμένην τὴν ὀδύνην.

— Πατέρα! ἐψιθύρισε.

Ὁ γέρον ἦνοιξε βραδέως τοὺς ὀφθαλμούς, καὶ διὰ τῆς ἐκτὸς τοῦ ἐραπλώματος χειρὸς ἔλαβε τὴν τοῦ υἱοῦ του, ὅστις θωπεύσας τὴν κόμην τοῦ ἀσθενοῦς ἠρώτησεν αὐτὸν πῶς ἦτο.

— Πολὺ καλλίτερα, ἀπήντησε.

— Καλά... Λοιπόν... ἄκουσε πατέρα. Κἀποιοὺς θέλει νὰ σὲ ἰδῇ.

— Φέρε τον ἐδῶ.

Ὁ υἱὸς δὲν ἐκινήθη ἐκ τῆς θέσεώς του.

— Ποίος εἶνε; ἠρώτησεν ὁ γέρον.

— Εἶνε... ἕνας ἀξιωματικός.

Ὁ γέρον ἠτένισεν ἐπὶ τὸν νέον μηδὲν εἰπών.

— Εἶνε ἕνας λοχαγός... τοῦ πυροβολικοῦ!

Ὁ γέρον προσεπάθη νὰ ἀνακαθήσῃ εἰς τὴν κλίνην του· ἀλλ' ὁ υἱὸς τὸν ἤμποδισε.

— Μή, πατέρα, μὴ κινήσῃ. Μεῖνε πλαγιασμένος. Ἐνθυμήσου τί διέταξεν ὁ ἰατρός.

Καὶ ὁ νέος ἔθηκεν ὑπὸ τὸ ἐράπλωμα τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς του. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ γέροντος ἐξήστραπτον, καὶ ἡ ἀναπνοή του ἐξήρχετο δυσχερῶς τοῦ στόματός του.

Χωρὶς νὰ παρατηρήσῃ κατὰ πρόσωπον τὸν υἱὸν του ἐψιθύρισεν ἀσθενῶς:

— Καὶ ὁ λοχαγός αὐτός...:

—... Ἦτο λοχαγός του... Ἦλθεν ἐπίτηδες νὰ σὲ ἰδῇ.

Ὁ γέρον συνέσφιξε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὰ χεῖλη του ὅπως καταστεῖλη ὀλολυγμὸν.

— Θάρρος, πατέρα, καρδιά... Ἦλθε ἐδῶ διὰ νὰ σὲ παρηγορήσῃ φανοῦ γενναῖος, πατέρα.

— Εἰπέ του νὰ ἔλθῃ.

— Ἀμέσως;

— Ναί, ἀμέσως.

Ὁ νέος ἐξῆλθε ταχέως τοῦ δωματίου. Ὁ πατὴρ παρακολούθησας αὐτὸν διὰ τοῦ βλέμματος προσήλωσε τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὴν θύραν. Ἦκουσε βραχὺν ψιθυρον, ἀσθενῆ κλαγγὴν ξίφους καὶ ὁ ἀξιωματικός ἐισῆλθε.

Ὁ γέρον ἦνοιξε πρὸς τὸν λοχαγὸν τὴν ἀγκάλην του, οὗτος δὲ ὤρμησεν εἰς αὐτὴν μεθ' υἱικῆς στοργῆς. Οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ ἕστησαν ὀρθοὶ παρὰ τὴν κλίνην. Ὁ πατὴρ ἔκλαιε. Ἄκρα σιγὴ ἐπεκράτει ἐν τῷ δωματίῳ.

Αἶφνης ὁ ἀσθενὴς ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν, ἀπομάξας δὲ τὰ δάκρυά του εἶπεν ἀποφασιστικῶς:

— Λοχαγέ... εἰσθε ἐκεῖ τὴν ἡμέραν ἐκείνην... εἶδατε τί συνέβη... νὰ μοῦ τὰ διηγηθῆτε ὅλα... Εἶμαι πολὺ καλὰ... Θὰ τ' ἀκούσω χωρὶς νὰ συγκινηθῶ, χωρὶς νὰ σὰς διακόψω... Ἀλλὰ θέλω... ἔχω ἀνάγκην νὰ μάθω (ἐνταῦθα τὰ

δάκρυα ἐπνιξαν τὴν φωνὴν του) πῶς ἀπέθανε τὸ καυμένο μου τὸ παιδί!

Ἐκφρασις ἀπεριγράπτου θλίψεως ἐπεσκίασε τὸ πρόσωπόν του.

— Ἦτο τόσο νέος; καὶ τόσο ὠραῖος!

— Ἀλλὰ τώρα εἶνε τόσο μεγάλος! ἀπεκρίθη ὁ λοχαγός.

Τὴν λέξιν ταύτην ἀκούσας ὁ γέρον ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν του καὶ ἠτένισε ἐπὶ τὸν ἀξιωματικόν· ἐφ' ὅσον δὲ παρετήρει αὐτόν, τὸ δακρύβρεκτον πρόσωπόν του ἐλάμβανε βαθμηδὸν ἐκφρασιν γαλήνης καὶ ὑπερηφανείας.

— Τόσον μεγάλος! ἐψιθύρισε καθ' ἑαυτόν.

Διὰ φωνῆς δ' εὐσταθοῦς προσεῖπε:

— Λέγετε τώρα, λοχαγέ.

Ὁ λοχαγὸς καθήσας ἐγγύτερον τῆς κλίνης καὶ θωπεύων τὸν θύσανον τῆς λαβῆς τοῦ ξίφους του προσεπάθει νὰ εὐρῆ φράσιν τινα ὅπως ἀρχίσῃ. Ὁ πρεσβύτερος τῶν ἀδελφῶν προσῆλθεν εἰς ἐπικουρίαν του.

— Ἡ πυρβολαρχία σας θὰ ἔκαμε πολὺ καλὰ τὸ μέρος της, κύριε λοχαγέ.

— Εἰς τὴν μάχην τῆς Νοβάρας; ὄχι. Δηλαδή ἐκάμαμεν μικρὰ πράγματα ἀλλ' ἐκοπιάσαμεν ὅσον ἔπρεπε διὰ νὰ κάμωμεν μεγάλα ἐτρέχαμεν τρεῖς ἕως τέσσαρας ὥρας χωρὶς στιγμὴν ν' ἀναπνεύσωμεν.

« Λοχαγέ, ἀναβῆτε εἰς ἐκεῖνον τὸν λόφον! μὲ διέτασσαν. Μόλις ἀνεβαίναμεν, ἐναντία διαταγῇ ἔπρεπε νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν προτέραν θέσιν μας. Τοῦτο συνέβη τρεῖς ἢ τέσσαρας φοράς. Οἱ ἵπποι ὑπέφεραν τὰ πάνδεινα τὴν ἡμέραν ἐκείνην. Τὰ δυστυχεῖ ζῶα! Ἦξιζαν καλλιτέραν τύχην.

— Ἐφρονεῖσθαι;

— Τὰ περισσότερα.

— Ποῦ ἐσταματήσατε;

— Δὲν εἰξέρω ἀκριβῶς τὸ μέρος. Ἀλλ' ἐνθυμοῦμαι ἀκριβῶς τὴν ὄψιν τῆς τοποθεσίας. Ἦμεθα εἰς τὸ μέσον ἐνός λόφου μεταξὺ ἡμῶν δὲ καὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ἔδαφος ἐσχημάτιζε τόσο βαθὺ χάσμα ὥστε ἠδύνατο ν' ἀποκρύψῃ ἐν ἡ δύο συντάγματα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἐχθροῦ. Ὅτε ἐφθασα ἐκεῖ, μακρόθεν ἐφαίνοντο τρία συντάγματα αὐστριακῶν προχωροῦντα καθ' ἡμῶν. Μόλις διεκρίνετο ἡ λευκὴ στολή των καὶ ἡ ἀκτινοβολία τῶν λογγῶν των. Εἰς ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν μου ἐστάλη αἶφνης μὲ δύο τηλεβόλα εἰς τὴν δεξιὰν πλευρὰν τοῦ λόφου. Ἐμείνα μὲ τὸν πρῶτον ὑπολοχαγόν μου καὶ τέσσαρα τηλεβόλα. Εἰς τὸν δεξιὸν οὐλαμὸν (ἐνταῦθα ὁ ἀξιωματικός ἐστράφη πρὸς τὸν πρεσβύτερον τῶν ἀδελφῶν) ἦτο ὁ ἀδελφός σας.

Ὁ γέρον ἐμείνεν ἀτάραχος.

Ἦτο εἰς τὸν δεξιὸν οὐλαμὸν, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀξιωματικός. Ἀμέσως ἤρχισε τὸ πῦρ. Ὁ ἀδελφός σας ὡς λοχίας ἔπρεπε νὰ σκοπεύσῃ.

— Εἰς τὸ μεσαῖον σύνταγμα! ἀνέκραξα. Κύταξε νὰ μὰς τιμῆσης.

Ἐμειδίασε, ἐσκόπευσε, ὠπισθοχώρησε δὲ δύο βήματα καὶ ἀνέκραξε:

— Πῦρ!

Καὶ εἶδομεν ὅτι ἀνετινάχθη εἰς τὸν ἀέρα ἐν δένδρον τὸ ὅποιον εὕρισκετο εἰς τὸ μέσον τοῦ μεσαίου συντάγματος· αἱ τάξεις τῶν ἐχθρῶν διεσπάσθησαν, οἱ ἀξιωματικοὶ ἐφίπποι ἔτρεχον ἐπάνω κάτω· ἔπειτα ὀλίγον κκτ' ὀλίγον ἐπῆλθεν ἡ τάξις καὶ ἐξηκολούθησεν ἡ πορεία.

— Εὖγε! τῷ ἐκραξα. Ἀλλην μίαν!

Ἐσκόπευσε καὶ δευτέραν φοράν, καὶ πάλιν ἡ σφαῖρα ἔπεσεν εἰς τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν.

Ὁ γέρον ἐπληξε διὰ τῆς παλάμης τὴν κλίνην.

— Ἡ σφαῖρα ἔπεσεν εἰς τὸ μέσον τῶν ἐχθρῶν, ἐξηκολούθησεν ὁ λοχαγός· τὸ σύνταγμα συνεταράχθη περισσότερο ἀπὸ τὴν πρώτην φοράν· καὶ πάλιν οἱ ἀξιωματικοὶ ἔτρεχον ἄνω κάτω καὶ πάλιν αἱ τάξεις διεσπάσθησαν· ἀλλὰ τώρα ὁ ἐχθρὸς ἐσταμάτησε. Τέσσαρα τηλεβόλα ἐφθασαν ἐν καλπασμῷ καὶ ἐστήθησαν τὰ μὲν δύο μεταξὺ τοῦ δεξιοῦ κέρατος καὶ τοῦ κέντρου, τὰ δὲ δύο ἄλλα μεταξὺ τοῦ κέντρου καὶ τοῦ ἀριστεροῦ. Ἀμέσως δὲ ἤρχισαν τὸ πῦρ ἐναντίον μας.

— Καρδιά, παιδιὰ, ἀνέκραξα εἰς τοὺς στρατιώτας μου· νὰ, περίστασις νὰ τοὺς δεῖξωμεν ποῖοι εἶμεθα.

Ἠρχίσασμεν νὰ πυροβολῶμεν κατὰ τῶν ἐχθρῶν τηλεβόλων. Οἱ ἐχθροὶ ὠπισθοδρόμησαν. Ἦτο ἐν τῷ κέντρῳ σύνταγμα ἐπλησίασεν εἰς οἰκίσκον τινα, εἰς τὸν ὅποιον ἐφαίνετο ὅτι εἰσῆλθον πολλοὶ στρατιῶται.

— Λοχία! ἐφώναξα εἰς τὸν υἱόν σου· σκόπευσε αὐτὸ τὸ σπίτι.

— Ἀμέσως! ἀπεκρίθη αὐτὸς μὲ τὸν ἀποφασιστικὸν του τόνον.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην διήρχετο καλπάζων εἰς συνταγματάρχης τοῦ ἐπιτελείου, ἤκουσε τοὺς λόγους μου καὶ ἐστάθη.

— Νὰ ἰδοῦμεν, ἀπεκρίθη.

— Πῦρ! διέταξε σχεδὸν ταυτοχρόνως ὁ γενναῖος λοχίας, καὶ ἀπὸ τῆς στέγης τῆς οἰκίας εἶδομεν ν' ἀνατινάσσονται πέτραι, κέραμοι, ξύλα καὶ νὰ πίπτουν ἐπὶ τῶν ἐχθρῶν· πολλοὶ στρατιῶται ὤρμησαν ἐκτὸς καὶ διεσκορπίσθησαν καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις.

Ὁ γέρον συνέθλιβε διὰ τῶν δύο χειρῶν τὸ ἐράπλωμα ὡσεὶ κατεῖχετο ὑπὸ νευρικῆς ταραχῆς.

— Λαμπρά! ἀνέκραξεν ὁ συνταγματάρχης ἀπομακρυνθείς. Ἀλλὰ καὶ τὰ αὐστριακὰ τηλεβόλα ἐπυροβόλουν πολὺ εὐστάτως. Αἱ σφαῖραι ἐπιπτον βροχηδὸν ἄνω δέκα βήματα τριγύρω μας, ἡ κόνοντα κύματα χύματος τὰ ὅποια μὰς ἀπέκρυπτον τηλεβόλα καὶ πυροβολητάς. Ὅτε τὸ

σύννεφον διελύετο, ὁ γενναῖος υἱός σας ἀπετίνασσε μειδιῶν τὴν κόνην ἀπὸ τῶν ἐνδυμάτων του, ἀπαθής, ἀτάραχος, ὡς νὰ μὴ διέτρεχε κανένα κίνδυνον...

Ἄλλ' εἶμεθα ἀτυχεῖς... Μία σφαῖρα ἔπεσεν εἰς τὸ μέσον τοῦ λόφου τοῦ πεζικοῦ, ὅστις μὰς συνώδευε καὶ ἐφόνευσε τρεῖς στρατιώτας. Μετ' ὀλίγον δύο ἵπποι μας ἐφρονεύθησαν καὶ δύο ἄλλοι ἐτραυματίσθησαν ἐπικινδύνως. Πρὶν παρέλθουν δύο λεπτά ἠκούσθη φοβερὰ ἐκρηξις καὶ ὀξυτάτη κραυγὴ. Μία σφαῖρα εἶχε συντρίψῃ τὸν τροχὸν ἐνός τηλεβόλου καὶ δύο πυροβοληταὶ φονευθέντες ἐκείντο ἐξηπλωμένοι ἐπὶ τοῦ ἔδαφους... Δὲν ἦτο τὸ πυροβόλον τοῦ υἱοῦ σας.

Ὁ γέρον ἀνέπνευσε, ὡσεὶ ὑπελείπετο αὐτῷ ἡ ἐλπίς ὅτι ὁ υἱός του ἐζῆ εἰσέτι.

— Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἅμα ὁ υἱός σας εἶδε τὸ θέαμα τοῦτο ἐκτύπησε διὰ τῆς χειρὸς τὴν κεφαλὴν του καὶ ἐξέβαλε κραυγὴν ἀγανακτήσεως. Δὲν εὕρισκόμεθα ἐν τούτοις εἰς ἀπελπιστικὴν θέσιν καὶ ἠδυνάμεθα ν' ἀνισταθῶμεν ἀκόμη ὀλίγον καιρὸν. Ἀλλὰ δύο νέα τηλεβόλα τῶν ἐχθρῶν προσετέθησαν εἰς τὰ τέσσαρα πρῶτα. Τὰ αὐστριακὰ συντάγματα ἐξηκολούθησαν νὰ προχωρῶσιν ἡμεῖς δὲν ἠδυνάμεθα νὰ μείνωμεν περισσότερο εἰς τὴν θέσιν ἐκείνην. Ὅπισθὲν μας ἠκούσαμεν αἶφνης θόρυβον βηματῶν, φωνῶν, καὶ ὄπλων καὶ εἶδομεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου δύο συντάγματα ἐτοιμαζόμενα ν' ἀπωθήσωσιν ἐχθρικὴν ἐφοδὸν. Μεταξὺ τῆς κορυφῆς καὶ ἡμῶν, ὅπως εἶπον, τὸ ἔδαφος ἐσχημάτιζε χάσμα· ἀφ' οὗ λοιπὸν τὸ πεζικὸν δὲν ἠδύνατο νὰ προχωρήσῃ μὲχρις ἡμῶν, ἔπρεπε νὰ ὀπισθοδρομήσωμεν.

Ὁ ἐχθρὸς προύχωρει ταχέως. Περιέμενα νὰ φθάσῃ μὲχρι βολῆς καὶ τότε διέταξα.

— Πῦρ διὰ κεραμάτων! (μιδραλλίων)

Ἦκούσθη ἐκρηξις τις ὁμοία πρὸς τὴν τοῦ κερανοῦ παρακολουθουμένη ὑπὸ συριγμοῦ ὀξέος. Νέφος κόνεως ἐκάλυψε τὸ σύνταγμα, ὅτε δὲ διεσκορπίσθη, τρόμος, ταραχὴ ἀπεριγράφτος κατεῖχε τὰς ἐχθρικὰς τάξεις.

Ἄλλ' ἦτο ἀργά.

Οἱ Αὐστριακοὶ καὶ τοι ἐν ἀταξίᾳ ἐξηκολούθησαν ν' ἀναβαίνωσι γενναίως. Οὔτε στιγμὴν δὲν ἔπρεπε νὰ χάσωμεν, ἔπρεπε νὰ σώσωμεν τὰ τηλεβόλα. Οἱ ἵπποι δὲν ἤρουν πλέον.

— Ἐπὶ βραχίονος! ἀνέκραξα. Ὅπισω!

Τριάκοντα βραχίονες βραχίονες ἐξετέλεσαν τὴν διαταγὴν ταύτην.

Εἰς πυροβολητῆς ἔλειπεν ἀπὸ τὸ πρὸς τὸν δεξιὸν οὐλαμὸν τηλεβόλον, καὶ τοῦτον τὸν ἀντικατέστησε ὁ υἱός σας, λαβὼν ἕνα τροχόν. Κατέβαλλεν ἀπίστευτον ἀγῶνα, εὕρισκε δὲ τρόπον νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ τοὺς ἄλλους. Ἀλλὰ τὸ ἔδαφος ἦτο βρεγμένον καὶ οἱ τροχοὶ ἐβυθίζοντο εἰς τὴν λάσπην. ὦ! ἦτο τρομερόν! Οἱ μῦς τῶν πέντε στρατιωτῶν

ἀπὸ τὴν ἔντασιν ἦσαν τόσον ἐξωγκωμένοι ὥστε ἐνόμιζες ὅτι τὸ δέριμα των ἐμελλε νὰ διαρραγῆ.

— Θάρρος, παιδιά! ἐφώναζον οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ἀπὸ τῆς κορυφῆς τοῦ λόφου. Οἱ δὲ πυροβοληταὶ ἐδιπλασίαζον ἀπελιστικῶς τὰς ἐνεργείας των. Ἦδη ἠσθάνομεθα πλησίον μας τὸ βαρὺ βῆμα τοῦ αὐστριακοῦ συντάγματος καὶ τὰς φωνὰς τῶν ἀξιωματικῶν των. Ἀπόσπασμα ἀκροβολιστῶν ἐκπεμφθὲν πρὸ τοῦ συντάγματος μᾶς ἐδεκάτιζε διὰ τῶν σφαιρῶν του... ἐν τούτοις εἶχομεν σχεδὸν φθᾶση... τότε ἐπληγῶθη!

— Ποῦ; Ποῦ ἐπληγῶθη; ἠρώτησεν ἀγωνιωδῶς ὁ ταλαίπωρος γέρον ὡσεὶ τότε τὸ πρῶτον ἤκουε τὴν εἶθαι ἐκείνην

— Εἰς τὴν κνήμην.

— Εἰς ποῖον μέρος;...

— ... Ἐδῶ, ἀπεκρίθη ὁ λοχαγὸς δεικνύων τὸ ἄνω μέρος τῆς κνήμης του· ἀλλ' ἐφώναξε: «δὲν εἶνε τίποτε, ἐμπρός!» ἐξηκολούθησε νὰ ὠθῆ τὸν τροχόν.

— Εὐγε! ἐξηκολούθησεν ὁ ἀσθενὴς διὰ φωνῆς ἰσχυρᾶς καὶ μὴ τρεμούσης.

— ὦ, πραγματικῶς εὐγέ του! Οἱ ἴδιοι στρατιῶται τοῦ ἐφώναξαν γειά σου! Οἱ πέντε ἀνδρεῖοι κατέβαλον ἔσχατον ἀγῶνα· τὸ τηλεβόλον ἐφθασεν ἐπὶ τῆς κορυφῆς. Οἱ γενναῖοι ἄνδρες μάλιστα προφθάσαντες ν' ἀρθρώσωσι τὴν λέξιν: ἐγλύτωσε! κατέπεσαν ἀποκαμωμένοι. Ὅταν ἐσηκώθησαν...

— Δὲν ἐσηκώθησαν ὅλοι! εἶπεν ὁ γέρον, ὦ τὸ εἴδωρα!...

— ... Ἦτο πληγωμένος εἰς τὸ πλευρόν.

Στιγμιαία σιωπὴ ἐπηκολούθησε τὴν φράσιν ταύτην.

— Ἄμα ἐξησφαλίσθησαν τὰ τηλεβόλα, τὸ πεζικὸν ἤρχισε πυκνὸν πῦρ κατὰ τῶν ἐπιτιθεμένων ἐχθρῶν. Τὸ δεξιὸν τηλεβόλον ἐσύρθη τρεῖς βήματα ἐμπρός, ἐν ᾧ δὲ τὸ ἔσυρον οἱ στρατιῶται ὁ υἱὸς σας πιέζων τὸ τραῦμά του ἀνέκραζεν ἀκόμη δύο φορές: Καρδιά! καρδιά! Ἄλλ' ἔπειτα ἐκόπη ἡ φωνὴ του, ἔκαμεν ἐν νεῦμα διὰ τῆς χειρὸς καί... .

Ἄλλ' ὅτε ἐσταμάτησαν τὰ τηλεβόλα, διέταξα προσβολήν. Ὁ ὑπολοχαγὸς ἔβλεπε τὴν ἐκτέλεσιν τῆς διαταγῆς καὶ εἶχεν ἤδη στραφῆ πρὸς ἐμὲ ὅπως μοι εἶπη: «Ἐίμεθα ἔτοιμοι», ὅτε ἠσθάνθη ὅτι ἐπέζε τις τὸ γόνυ του, ἐστράφη καὶ εἶδε...

Ὁ γέρον ἀνεκάθησε δι' ἐνὸς πηδήματος ἐπὶ τῆς κλίνης ἐσφιγξὲς τὴν χεῖρα τοῦ λοχαγοῦ, καὶ ἠρώτησε:

— Ποῖον;

— Αὐτόν! Τὸν υἱὸν σας. Αἵματοσταγῆς, ἐτοιμοθάνατος ἐσύρθη ἕως ἐκεῖ ὅπως ἀποχαιρετίστη τοὺς συστρατιώτας του καὶ τὸ τηλεβόλον του.

Ὅλοι οἱ πυροβοληταὶ τὸν περιεκύκλωσαν. Δύο

ἐξ αὐτῶν τὸν ἔλαβον ἀπὸ τὴν μασχάλην καὶ τὸν ἀνεσήκωσαν. Ἔσειε τοὺς δύο του βραχίονας καὶ ἐκίνει τὰ χεῖλη του βλέπων τὸν ὑπολοχαγὸν ὡσεὶ ἤθελε νὰ τῷ εἶπη καὶ τι.

— Τί θέλεις γενναῖε στρατιῶτα μου; ἠρώτησεν ὁ ὑπολοχαγὸς διὰ φωνῆς πλήρους στοργῆς.

Ἄνήγειρε τοὺς βραχίονας καὶ συνῆψε τὰς χεῖρας ὡσεὶ ὅπως ἐναγκαλισθῆ καὶ τι. Ὁ ὑπολοχαγὸς ἐνόησε. Μετέφερον τὸν δυστυχῆ νέον πλησίον τοῦ τηλεβόλου του. Τὸ πρόσωπόν του ἐφωτίσθη ὑπὸ ζωνῆς χαρᾶς. Τὸ ἐνηγκαλίσθη καί... ἐξέπνευσε!...

Ὁ πατήρ, ὅστις μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἠκροᾶτο τοῦ λοχαγοῦ μετ' αὐξούσης βαθμηδὸν συγκινήσεως, τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις ἀκούσας κατελήφθη ὑπὸ τρομεροῦ σπασμοῦ εἰς τὸν ὅποιον ἀνεμιγνύοντο γέλως καὶ λυγμοί.

— Ἦ θέα τοῦ ἠρωικοῦ ἐκείνου θανάτου, ἐξηκολούθησε διὰ παθητικοῦ τόνου ὁ λοχαγός, ἐξῆψε τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν στρατιωτῶν. Ὁ ὑπολοχαγὸς ἔλαβε διὰ τῶν χειρῶν του τὴν κεφαλὴν τοῦ νεκροῦ, τὴν ἐπίλησεν εὐλαβῶς, λέγων ὡς νὰ ἠδύνατο νὰ τὸν ἀκούσῃ:

— Εἶσαι γενναῖος στρατιώτης!

— Ζήτω! ἐξηκολούθησαν δημοφῶνως οἱ στρατιῶται, ἐγὼ δὲ ἐφώναξα: Χαιρετήσατέ τον! καὶ ὅλοι ὕψωσαν τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ πιλικίου καὶ ἐχαιρέτισαν αὐτὸν ἐπαναλαμβάνοντες τὸ ζήτω.

— Ναί, ἐξηκολούθησεν ὁ ἀξιωματικὸς, βλέπων δακρύνοντα τὸν γέροντα, νὰ χύσατε τὰ ἠδέα αὐτὰ δάκρυα· ἀλλὰ συλλογίσθητε ὅτι ἦτο τὸ καύχημα τῆς πυρβολαρχίας μας καὶ ὅτι δὲν θὰ τὸν λησμονήσωμεν ποτέ. Μετὰ εἴκοσιν ἔτη οἱ στρατιῶται μας προφέροντες τὸ ὄνομά του θὰ αἰσθάνωνται τὴν καρδίαν των νὰ κτυπᾷ ὅπως τώρα, ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὸν θάνατόν του, καὶ θὰ λέγωσιν ὅτι ἦτο γενναῖος... .

Ὁ ἀξιωματικὸς ἐσιώπησε. Πάντες ἔμειναν περίλυποι, τεθλιμμένον ἔχοντες τὴν ψυχὴν. Ἄλλ' ἡ ἀπαραμύθητος ὁδὴν τοῦ γέροντος εἶχε κατευνοσθῆ ἐν μέρει ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῶν τελευταίων λέξεων ἃς εἶχεν εἶπη ὁ ἀξιωματικὸς.

Τέλος ὁ πατήρ ἐκλείσε τοὺς ὀφθαλμούς. Ἐνόμισαν ὅτι ἀπεκοιμήθη. Βυθισθεὶς εἰς τὰς ἀναμνήσεις του, εἰς προσευχὴν τινα ἴσως, δὲν ἐνόησεν ὅτι οἱ τρεῖς ἄνδρες ἐξῆλθον ὅπως λάβωσιν ἀπὸ τοῦ παρακειμένου δωματίου τὰ πράγματα, ἅτινα εἶχε φέρει ὁ ἀξιωματικὸς.

Μετ' ὀλίγον ἐπανῆλθον, ὁ δὲ γέρον ἀκούσας συνομιλεῖν ἠνοῖξε τοὺς ὀφθαλμούς:

— Λοχαγέ, εἶπε, μήπως ἔχετε κανένα χαρτί γραμμένο ἀπὸ τὸ χεῖρ μου;

— Ναί, ἅμα ὑπάγω εἰς τὸ Τουρίνον, εἶπε χειρόγραφόν του ἔγω θὰ σᾶς τὸ στείλω. Ἄλλὰ τώρα σᾶς φέρω ἄλλα ἐνθύμια.

Τῷ ἔδωκε τὸ πιλικίον τοῦ φονευθέντος, τὸ ὁποῖον ὁ πατήρ κατεφίλησε θερμότεατα.

— Πατέρα, κ' ἐγὼ σοῦ φέρω καὶ τι, εἶπον ὁ μεγαλύτερος υἱός.

Καὶ τῷ ἔδωκε τὰ σειρήτια τοῦ λοχίου.

Ὁ δεύτερος υἱὸς τῷ ἐνεχείρισε τὸ ξίφος του.

— Κ' ἐγὼ, εἶπε τὸ δωδεκαετὴς ζανθὸν παιδίον, κ' ἐγὼ καὶ σοῦ φέρω!

Καὶ ἀκτινοβολοῦν, πορφορᾶς ἔχον τὰς παρειάς, σφόδρα συγκινημένον τὸ παιδίον ἐνεχείρισε τὸ τιμητικὸν ἐπὶ στρατιωτικῆ ἀρετῆ μεταλλίον εἰς τὸν πατέρα του.

Ἄλλ' ἡ ὥρα τῆς ἀναχωρήσεως τοῦ ἀξιωματικοῦ προσῆγγιζε.

Ἐν μέσῳ τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ, ὁ γέρον ἔστη αἴφνης. Διὰ τῆς χειρὸς του ἐπέβαλε σιωπὴν· προσεῖχε συντόμως τείνων τὸ οὖς εἰς ἀπομεμακρυσμένον τινὰ κρότον, ὑπ' αὐτοῦ μόνου ἀκούμενον.

— Τί εἶνε; ἠρώτησαν οἱ τρεῖς ἄνδρες.

— Σιωπὴ! εἶπεν ἐπιτακτικῶς ὁ γέρον.

Ὁ λοχαγὸς ἐποίησε κίνημα ὀδυνηρᾶς ἐκπλήξεως καὶ εἶπε καθ' ἑαυτόν:

— Ὁ ὑπολοχαγὸς ἐλησμόνησε τὴν διαταγὴν μου ἢ δὲν τὴν ἐνόησε.

Πράγματι ὑπόκωφος, ἀπομεμακρυσμένος κρότος ἠκούετο πλησιάζων ὀλονέν.

— Εἶνε τὰ κανόνια! ἀνέκραζεν ὁ γέρον. Εἶνε ἡ πυρβολαρχία σας... .

— Ὅχι, εἶνε ἀδύνατον, ἀπήντησεν ὁ ἀξιωματικὸς.

— Τὴν ἀκούω σᾶς λέγω, τὴν βλέπω, εἶνε ἡ πυρβολαρχία! Θέλω νὰ μοῦ εἰπῆτε τὴν ἀλήθειαν.

Ἦ φωνὴ τοῦ γέροντος εἶχε πολὺ τὸ ἐπιτακτικόν.

— Ὅχι ὄχι, ἀπεκρίθη ὁ ἀξιωματικὸς ὕψων τὴν φωνὴν ὅπως δι' αὐτῆς καλύψῃ τὸν κρότον τῆς διερχομένης πυρβολαρχίας.

— Σιωπήσατε! ἀνέκραζεν ὁ δυστυχὴς γέρον· θέλω νὰ σιωπήσετε ὅλοι!

Τώρα ἠκούετο εὐκρινῶς ὁ κρότος τῶν βλητοφόρων ἢ φωνῆ τῶν διαταγῶν, τὸ βάδισμα τῶν ἵππων.

— Ἄ! ἄ! ἀνέκραζεν ὁ ἀσθενὴς θριαμβευτικῶς. Καλὰ τὸ ἐσκέφθην ἐγὼ· δότε μοι τὰ ἐνδύματά μου, θέλω νὰ ἐνδυθῶ, θέλω νὰ καταβῶ! ..

— Ὅχι ὄχι, ἀνέκραζαν οἱ υἱοὶ του. Εἶσαι ἀσθενής. Δὲν εἶνε δυνατόν.

Ἄλλ' ὁ γέρον ἀπέθησεν αὐτοὺς ἰσχυρῶς.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ, ἀφῆτέ με. Θέλετε νὰ με κάμητε ν' ἀποθάνω; Τὰ φορέματά μου, γρήγορα!

Μόλις ἐνδυθεὶς, στηριζόμενος ἐπὶ τῶν δύο υἱῶν του ἐξῆλθε.

Διὰ τοῦ παραθύρου ὁ λοχαγὸς διέταξε τὴν πυρβολαρχίαν νὰ διέλθῃ ἐν σπουδῇ. Ἄλλ' ὁ

γέρον ἤδη ἦτο ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἡ κραυγὴ ἦν ἐξέβαλε ἦτο τόσον σπαρακτικῆ, ὥστε ὁ λοχαγὸς ἠναγκάσθη νὰ διατάξῃ τὴν πυρβολαρχίαν νὰ σταματήσῃ.

Ἐποβασταζόμενος ὑπὸ τῶν υἱῶν τοῦ ἐπλησίασεν εἰς τὸ τηλεβόλον τοῦ υἱοῦ του καὶ ἐνηγκαλίσθη αὐτὸ σφιγκτότατα μετ' ἀπεριγράπτου ὀρυμῆς.

— Ἴδου ἡ θέσις! εἶπεν ὁ λοχαγός.

Ὁ πατήρ ἀπέθηκεν ἐπὶ τοῦ τηλεβόλου τὸ ἰσχνόν καὶ γεροντικόν πρόσωπόν του ψιθυρίζων διὰ τῶν λυγμῶν του·

— Ἄχ! παιδί μου, παιδί μου! ..

Ὁ ὑπολοχαγὸς ἀφίππευσεν, οἱ δὲ δύο πυροβοληταὶ, οἵτινες εἶχον ἀνεγείρη τὸν ἐτοιμοθάνατον λοχίαν ἤρχοντο μετ' αὐτόν.

— Κύριε, εἶπεν ὁ ὑπολοχαγός.

Ὁ πατήρ ἐστράφη. Ἀνεπόλησε τὴν σκηνὴν, ἦν πρὸ μικροῦ εἶχε διηγηθῆ αὐτῷ ὁ λοχαγός. Διὰ τῶν δύο βραχιόνων του ἐνηγκαλίσθη τοὺς δύο στρατιώτας, ἐν ᾧ ὁ ὑπολοχαγὸς ἔθετεν ἐπὶ τοῦ μετώπου τοῦ πατρὸς τὸ φίλημα, τὸ ὅποιον εἶχε δώσει εἰς τὸν νεκρὸν υἱὸν ἐπ' αὐτοῦ πεδίου τῆς μάχης.

— Ἄ! παιδιά μου! εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς στρατιώτας ὁ γέρον.

Οἱ πυροβοληταὶ, εἰς νεῦμά τι τοῦ λοχαγοῦ ἐχαιρέτησαν στρατιωτικῶς τὴν ἐσχάτην ἐκείνην ὁδὴν· ὁ ταλαίπωρος γέρον καταβληθεὶς ὑπὸ τῆς συγκινήσεως κατέπεσεν ἐν ταῖς ἀγκάλας τῶν υἱῶν του.

Μετ' ὀλίγον τὸ τελευταῖον τηλεβόλον τῆς πυρβολαρχίας εἶχεν ἐξαφανισθῆ εἰς τὸ βάθος τῆς ὁδοῦ, ὁ δὲ πατήρ τὸ ἀπεχαιρέτα διὰ τῆς χειρὸς ὡσεὶ μετ' αὐτοῦ συναπῆρχετο καὶ ὁ νεκρὸς υἱὸς του.

— ὦ, πατέρα, εἶπεν εἰς τῶν υἱῶν, ὁ ἀδελφός μας δὲν ἀπέθανε!

Ὁ δὲ γέρον ὕψωσας τὴν κεφαλὴν ἀπήντησε:

— Ὅχι δὲν ἀπέθανε. Ὅστις ἀποθνήσκει γενναίως διὰ τὴν πατρίδα δὲν ἀποθνήσκει!

(Ἐκ τῶν Racconti Militari τοῦ Ἐδμόνδου δὲ Ἀμίτσι.)

A. Π. Κ.

Ἄγγλος τις ἐξεφράσθη μετὰ περιφρονήσεως περὶ τῆς μάχης τοῦ Μαραθῶνος, διότι ἐκ τῶν Ἀθηναίων ἐφρονεῖτοσαν μόνον 192 ἄνδρες, ἐν ᾧ διὰ τῶν σημερινῶν πολεμικῶν μέσων 50,000 καὶ πλέον δύνανται νὰ ἐξολοθρευθῶσιν ἐν διαστήματι ὀλίγων ὥρων. Ἐν τούτοις ἡ ἀνάμνησις τῆς μάχης τοῦ Μαραθῶνος καὶ τοῦ ἠρωισμοῦ ἐν ἐπιδείξαντο οἱ Ἕλληνας θὰ μείνῃ ἐξάπαντος ἐν τῇ μνήμῃ τῶν λαῶν, ἐν ᾧ αἱ φοβεραὶ ἀνθρωποσφαγαὶ τῶν νεωτέρων χρόνων θὰ λησμονηθῶσιν ἴσως.

ΔΙΑΓΝΩΣΙΣ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΕΚ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ

[Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

Οἱ εὐράνταστοι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἀνθρώποι φαίνονται κυρίως ἐκ τῶν γραμμάτων ἀτινα ὑφούνται ὑπεράνω ἢ ὑποκάτω τῆς γραμμῆς, π. χ. ἐκ τῶν κεφαλαίων γραμμάτων, ὧν τὸ εἶδος καὶ ἡ ὄψις καταδεικνύει σφῶς ἂν ἡ φαντασία αὐτῶν εἴη ἀρμονική, δημιουργική, πλουσία, κανονική, ἀγομένη καὶ συρομένη ὑπὸ ἰσχυρᾶς θελήσεως, ἢ ἂν εἴη δυσαρμονική, πτωχή, ἀχαλίνωτος, ἢ καὶ ὄλως παράφορος. Ἡ γνώμη δὲ αὕτη ἐνισχύεται ἐὰν παρατηρήσωμεν τὴν διαφοράν καὶ τῆς ὅλης γραφῆς. Αἱ καμπύλαι καὶ τὰ γράμματα τὰ ὑπάρχοντα ἄνω τῆς γραμμῆς δεικνύουσιν ὅτι ἡ δραστηριότης καὶ ἐνεργητικότης ἀνήκουσιν εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν πνευματικὴν δύναμιν, τὰ δὲ κάτω τῆς γραμμῆς ἐπεκτεινόμενα τὴν προσκόλλησιν τοῦ προσώπου εἰς τὸν ὑλικὸν κόσμον. Ὅπως δηλαδὴ ἀπανταχοῦ ὑπάρχει ἀντίθεσις μεταξύ τοῦ ἄνω καὶ τοῦ κάτω, μεταξύ πνεύματος καὶ ὕλης, ψυχῆς καὶ σώματος, ἀντίθεσις ἐνοικοῦσα καὶ εἰς αὐτὸ τὸ ἀνθρώπινον πρόσωπον μεταξύ τοῦ ἄνω αὐτοῦ τμήματος, τοῦ ψυχικοῦ καὶ ἰδεώδους, καὶ τοῦ κάτω, τοῦ προσεγγίζοντος πρὸς τὴν ὕλην, οὕτω καὶ ἡ γραφὴ διαίρεται δι' ὀριζονταίου ἄξονος εἰς ἄνω ἢμισυ, μᾶλλον ψυχικὸν καὶ πνευματικόν, καὶ εἰς κάτω, ὑλικόν. Ἐὰν αἱ μορφαὶ τῶν γραμμάτων ἄνω τοῦ ἄξονος εἴη μεγαλειότεραι, ὀγκωδέστεραι, ὑψηλότεραι καὶ ἀφρονότεραι ὑπερέχει ἡ ἰδεώδης πνευματικὴ ζωὴ, ἐὰν δὲ συμβαίη τὸ ἐναντίον ὑποδεικνύεται πρόσωπον ὑλικόν, διάθεσις πρὸς τὰς ὑλικὰς ἀπολύσεις καὶ πνεῦμα πρακτικόν, ἐνασχολούμενον μὲ τὰς ἰδίας ὑποθέσεις. Ἐὰν τὰ γράμματα τοῦ χειρογράφου εἴη ἰσομέτρως πρὸς τὰ ἄνω καὶ κάτω ἀνεπτυγμένα δεικνύουσιν εὐκίνητον πνευματικῶς φύσιν καὶ δραστήριον ἐν τῇ θεωρίᾳ καὶ ἐν τῇ πράξει. Γράμματα συμμέτρως μὲν, ἀλλ' ἀσθενῶς προβάλλοντα πρὸς τὰ κάτω καὶ πρὸς τὰ ἄνω, ὑπεμφαίνουσι τὸ ἐναντίον, ἢτοι φύσιν μὴ παραγωγὸν οὔτε ἰδεῶν οὔτε ὕλης, σμικροτάτου δὲ πνευματικοῦ ὀρίζοντος.

Τὰ κεφαλαῖα γράμματα πρὸς τοῦτοις ὑποδεικνύουσι κυρίως τὴν σχέσιν τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν δημόσιον βίον, εἴη πρόπον τινὰ τὰ ἐνδύματα τῆς ἐορτῆς ἢ τῶν ἐπισκέψεων, ἐνῶ τὰ μικρὰ δεικνύουσιν αὐτὸν ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ καὶ τῇ οἰκογενεῖᾳ καὶ ἐπομένως ἀναλογουσι πρὸς τὰ καθημερινὰ ἐνδύματα. Ὁ ἀρεσκόμενος νὰ παρουσιάζηται δημοσίᾳ, ὁ δίδων ἄξιαν εἰς τὰς πρὸς ἑαυτὸν καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ἐκδηλώ-

σεις τῶν τιμῶν, ὁ ἔχων κλίσιν πρὸς ἐπίδειξις εὐγενεῖς καὶ ἐπισήμους κύκλους εἶτε εἰς τὴν ἀριστοκρατικὴν κοινωνίαν, οὐδόλως παραλείπει, ὅσον δύναται, νὰ γράφῃ τοὺς τίτλους, τὰς ἐπιγραφὰς ἢ διευθύνσεις τῶν ἐπιστολῶν διὰ μεγάλων γραμμάτων, καλλιγραφικῶς καὶ ὀρθῶς. Ὁ ἔχων τούναντιον κλίσιν μᾶλλον πρὸς τὴν οἰκιακὴν γαλήνην καὶ μὴ ἀγαπῶν ποσῶς τὴν εὐγενῆ κοινωνίαν οὔτε τοὺς προσποιομένους τὸν εὐγενῆ μεταχειρίζεται τὰ κεφαλαῖα γράμματα ἐν σμικρῷ μεγέθει, ἐνίοτε μάλιστα χωρὶς νὰ θέλῃ ἀντικαθιστᾶ τὰ μεγάλα γράμματα διὰ μικρῶν.

Ὁ εἰλικρινὴς καὶ εὐθυρρήμων, ὁ ἐκφράζων δημοσίᾳ καὶ ἀνεπιφυλάκτως τὴν γνώμην του καὶ μὴ δυνάμενος ν' ἀποκρύψῃ τὰς σκέψεις καὶ τὰ αἰσθηματὰ του γράφει τὰ γράμματα τῶν λέξεων μεγάλα καὶ ἰσομεγέθη εἰς ἀνθρώπους μάλιστα ολτινες αἰσθάνονται ἀληθῆ ἀνάγκη νὰ ἀνοίξωσι τὴν καρδίαν των, αἱ τελευταῖαι λέξεις γράφονται διὰ μεγαλητέρων γραμμάτων, ὅπως παρατηροῦμεν ἐνίοτε καὶ εἰς τὰ χειρόγραφα τῶν παιδιῶν. Χαρακτήρων κρυφίων, ὑστεροβούλων, πονηρῶν καὶ κεκρυμμένων ἐκάστη σχεδὸν λέξις καταλήγει χθαμαλῶς καὶ ὀξείως, τὰ τελευταῖα γράμματα εἴη συχνότατα δυσανάγνωστα, ἐνίοτε ἀπολήγοντα μόνον εἰς ὀξείαν γραμμὴν, διότι πάντοτε φοβοῦνται οἱ οὕτω γράφοντες μὴ εἶπον πάρα πολλὰ καὶ δὲν θέλουσι ν' ἀποκαλύψωσι ἐντελῶς τὴν γνώμην των. Ἀνθρώπων τινῶν ἐναλλάσσονται συχνάκις τὰ ἀντίθετα σημεῖα τῆς κρυφιοῦσας πρὸς τὰ τῆς εἰλικρινείας, δαίγμα, ὅτι δύναται τις ἄλλοτε μὲν νὰ εἴη εἰλικρινὴς καὶ εὐθύγλωσσος, ἄλλοτε δὲ κρυφίους καὶ κεκλυμμένος.

Ἀνθρώποι εὐθυμοί, ἐπιχειρηματῆαι, φιλόδοξοι, πεποιθότες εἰς ἑαυτοὺς καὶ τείνοντες εἰς ἐπιχειρήσεις ἐπιτυχεῖς, ἔχουσι γραφὴν διευθυνομένην πρὸς τὰ ἐπάνω· παρ' ἄλλοις ἡ γραφὴ κάμπτεται κατὰ χώρας, ἀλλ' ἀνορθοῦται πάλιν. Τοιοῦτοι ἄνθρωποι ἐπιτυγχάνουσι τὸ πᾶν, ἢ τοῦλάχιστον πολλά. Ἐὰν ὁμοῦ αἱ γραμμαὶ διευθύνονται πρὸς τὰ κάτω, ἢ τὰ τελευταῖα γράμματα τῶν λέξεων κλίνουσι πρὸς τὰ κάτω, ἐὰν ἡ ὑπογραφή εἰς τὸ τέλος καταπίπτει ὡς κατάπονος ἐκ τῆς ζωῆς, ὁ γράφων κατεβλήθη ὑπὸ τῆς τύχης καὶ ἡ δύναμις τῆς θελήσεως αὐτοῦ συνετρίβη. Ἀρνεῖται αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ ἀπελπίζεται, ἢ προμαντεύη καὶ προαισθάνεται τὸ μέλλον νὰ συντρίβῃ αὐτὸν ἐγγὺς πεπρωμένον. Τοιαύτη εἴη ἡ ὑπογραφή τοῦ Wallenstein, τοιαύτη ἡ τοῦ Ναπολέοντος, οὗτινος ἡ ὑπογραφή εἰς μὲν τῆς ἡμέρας τῆς εὐτυχίας διευθύνεται πρὸς τὸν οὐρανόν, εἰς δὲ τὴν Ἀλίαν Ἐλένην καταφέρεται πρὸς τὰ κάτω σχεδὸν κάθετος, ὡς τις ῥιπτόμενος εἰς τὸ βάραθρον. Ἐνίοτε καταπίπτουσι γράμματα τινὰ μόνον, ἢ μόνον ἡ τελεία στιγμή, ὑπὸ τὴν γραμμὴν, γεγονός ὅπερ προδίδει βραχείας πα-

ροζύνσεις ἀποθαρρύνσεως καὶ ἀπελπισμοῦ.

Διὰ τῶν σημείων τούτων ἀναγνωρίζοντες τὰς κυριώτερας γραμμάς τοῦ χαρακτῆρος ἀνθρώπου τινὸς δυνάμεθα δι' ἄλλων δευτερευόντων σημείων τῆς γραφῆς νὰ εἰσέλθωμεν καὶ εἰς περιττέρω λεπτομερείας περὶ τοῦ προκειμένου προσώπου.

Ὁ ὑπερήφανος π.χ. καὶ περιφρονητικῶς καὶ ἀφ' ὑψηλοῦ θεωρῶν τοὺς ἄλλους, ἢ ὁ τείνων πρὸς τὸ ὑψηλὸν καὶ εὐγενῶς σκεπτόμενος μεγαλοιδεότης γράφει πάντοτε τὰς πρώτας γραμμάς τῶν κεφαλαίων γραμμάτων π. χ. τοῦ κεφαλαίου Μ μεγαλητέρας τῶν ἐπομένων, ἐνῶ ὁ πρὸς τοὺς ἄλλους ὑψὼν τὰ βλέμματα καὶ ἔχων ἀνάγκην τιμῆς γράφει αὐτὰ μικρότερα. Ὁ φιλάργυρος παύεται αἰφνης τῆς γραφῆς ἀποτόμως, οἰκονομεῖ μελάνην καὶ χάρτην καὶ ἀφίνει ἐλάχιστα κενὰ μεταξύ τῶν λέξεων, ἐνῶ ὁ σπάταλος γράφει τὰς λέξεις καὶ τὰς φράσεις εἰς μεγάλας ἀπ' ἀλλήλων ἀποστάσεις, καταλείπων πολὺν χάρτην ἀγράφον. Ὁ πεφυσιωμένος, φιλάρεσκος καὶ θαυμαστής ἑαυτοῦ ἀρέσκειται γράφον περιττὰς ἐκζητημένας κωρονίδας ἐπὶ τῶν γραμμάτων (τζίφρας), τὰς ὁποίας πρέπει νὰ διακρίνωμεν τῶν ἐτέρων καθαρῶν γραμμῶν, τῶν ὑποδεικνυουσῶν καλαισθησίαν, ἢ τῶν κεκλεισμένων σημείων, τῶν φανεροῦντων ἄνθρωπον ἔχοντα ἐσωτερικὸν πνευματικὸν βίον, μὴ ἐκδηλούμενον εὐχερῶς.

Ὁ ἐρασιτέχνης, ὁ φιλόβιβλος κ.τ.λ. μιμοῦνται διὰ τῶν ἀρκετικῶν αὐτῶν γραμμάτων τὰ τυπογραφικὰ στοιχεῖα, συχνότατα δὲ ζωγραφίζουσιν ἀντὶ νὰ γράψωσι. Ὁ καλοκάγαθος, καλὸς πρὸς πάντας καὶ πρὸς ἀγαπᾶ νὰ γράφῃ τὰ γράμματα στρογγύλα καὶ ἀκουσίως ἀποφεύγει τὰ γωνιώδη. Ὁ αὐτάρεσκος ἀπλώνει πλατέως τὰ γράμματα του, ἰδίως δὲ τὰ εὐμεγέθη, ὅπως καὶ τοὺς ἀγκῶνας του, ὁ δὲ συνεσταλμένος καὶ αἰδήμων συμπιέζει αὐτὰ εἰς μίαν καὶ μόνην ἐνίοτε γραμμὴν. Τὸ πρωτότυπον πνεῦμα ἐφευρίσκει ἰδιάζοντα καὶ μὴ ἐν χρήσει γράμματα. Ὁ σκληρὸς καὶ ἀπηνὴς γράφει γράμματα ἔχοντα πολλὰς γωνίας, ὁ κριτικὸς ὀξεία, ἰδίως τὸν συρμόν τῆς ὑπογραφῆς του, συνήθως δὲ μικρὰ γράμματα καταλήγοντα εἰς ὀξυτήτας, ἔχουσας τὴν μορφήν ἐγγχειριδίου. Ὁ κρυφίους ἀρέσκειται ἐκτός τῶν σημείων ἄτινα ἀνεφέραμεν ἄνωτέρω νὰ κυκλοῖ διὰ κεκλεισμένων καμπύλων γραμμῶν τὰ κεφαλαῖα γράμματα καὶ τὴν ὑπογραφήν του. Ὁ ἀσθενὴς τὰς φρένας μεταχειρίζεται εἰς τὰς ἄνω τῆς γραμμῆς χώρας τῆς γραφῆς, τὰς ἀνηκούσας, ὡς εἶδομεν, εἰς τὸν πνευματικὸν βίον, μορφὰς γραμμάτων καὶ σημεῖα μὴ ἔχοντα οὐδένα λόγον χρήσεως. Ἐνίοτε δὲ αἱ γραμμαὶ αὐταὶ, παύονται ἀποτόμως, ὡς ἐὰν διακόπτεται τὸ νῆμα τῶν σκέψεων, ὅπως π.χ. φαίνεται εἰς τὴν γραφὴν τοῦ ποιητοῦ Lenau, ὡς παράφρονος.

Ὁ ἐπιτόλαιος ἄνθρωπος διολισθαίνει διὰ τῆς γραφίδος ἐπὶ τοῦ χάρτου χωρὶς νὰ πιέσῃ αὐτήν, εἰς δὲ τὰς τελικὰς μακρὰς γραμμάς τῶν γραμμάτων καὶ λέξεων δίδει διαφόρους, καθ' ὅλας τὰς χώρας τοῦ ὀρίζοντος, διευθύνσεις. Ὁ θερμόαιμος σπευδει πρὸς τὰ ἐμπρὸς διὰ τῶν μακρῶν ἐγκαρσίων γραμμῶν, εἰς δὲ τὰ γράμματα τῶν λατινικῶν γλωσσῶν, γράφει τὴν ἐγκαρσίαν γραμμὴν τοῦ ἢ μὴ ἐφαπτομένην ποσῶς τοῦ γράμματος τούτου, ἐν ᾧ ὁ φίλαρχος γράφει αὐτὴν πολὺ ὑπεράνω τοῦ γράμματος. Ὁ ἰδιότροπος μεταβάλλει ἀδιακόπως τὸ ὕψος καὶ τὴν λαδότητα τῶν γραμμάτων. Ὁ κόλαξ γράφει ἰδιαζόντως μεγάλα καὶ διεξοδικὰ τὰ ἀρκετικὰ γράμματα τῶν τίτλων καὶ προσφωνήσεων. Αἱ γραμμαὶ τῆς γραφῆς τοῦ πονηροῦ διπλωμάτου εἴη κυματοειδῆς καὶ ὀρσοειδῆς. Ὁ δύσπιστος θέτει ἀπανταχοῦ σημεῖα ἀποσιωπητικὰ καὶ σημεῖα ὑποδεικνύοντα παραληφθείσας σκέψεις.

Χαρακτηριστικὸς ἐπίσης διὰ τὸν ἄνθρωπον εἴη καὶ ὁ ὑπογραμμισμὸς ἢ συρμὸς τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ, ἢτοι αἱ γραμμαὶ, ὡς σύρει ἕκαστος κάτωθεν τῆς ὑπογραφῆς του. Ἡ παρουσία δὲ καὶ μόνη τοιούτων γραμμῶν δεικνύει αὐτάρεσκην, αὐτοσυνηθησίαν, ἀνεξαρτησίαν. Συρμὸς ὀξείως ὑποδεικνύει ὀξυτήτα πνεύματος καὶ κριτικὴν-ξίφροειδῆς διευθυνόμενος, πρὸς τὰ κάτω, ἢ σφρηνοειδῆς, ἄνθρωπον δραστήριον καὶ φίλεριν. Ἐὰν ὁ συρμὸς ἀπόλλυται βαθμηδὸν μετὰ πολλὰς καὶ ἐπανειλημμένας σπειροειδῆς γραμμάς προδίδει φύσιν θαυμαζούσαν ἐαυτήν καὶ περιέργον, φέρων δὲ μίαν καὶ μόνην στροφὴν πνεύμα ἐμπορικόν. Συρμὸς ἀκομψὸς καὶ βαρὺς εἴη ἴδιος φύσεως κοινῆς, ἢ ἀνθρώπου ἀξέστου καὶ ὀγκώδους. Συρμὸς συνιστάμενος ἐκ μιᾶς καὶ μόνης ἰσχυρᾶς καθέτου γραμμῆς δεικνύει ἐνεργεῖαν καὶ ἰκανότητα πρὸς τὸ κυριαρχεῖν, μεγαλοπρεπῆ δὲ φαντασίαν. Συρμὸς ἰδιότροπος, σταυροειδῆς, ἢ ἐνέχων ἕτερα παράδοξα σημεῖα ἐμφαίνει μὲν πρωτοτυπίαν, ὑπερβολικῶς ὁμοῦ γενόμενος, βλακίαν.

Εὐνοϊκώτατον σημεῖον κατὰ τὴν διάγνωσιν τοῦ χαρακτῆρος εἴη ἡ ἔλλειψις παντὸς σημείου ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς, δαίγμα ἀπλότητος, μετριοφροσύνης καὶ εἰλικρινοῦς φύσεως.

Ἐκ τῶν ἄνω βηθέντων λαμβάνομεν ἰδεῶν τινὰ τί εἴη, ἢ τοῦλάχιστον τί θέλει νὰ εἴη, ἡ γραφολογία. Εἰς τὸν ἀναγνώστην δὲ ἀφίεται, ἐρευνῶντα ἡσύχως τὰ λεχθέντα καὶ κρίνοντα τὰ κατωτέρω δημοσιευθησόμενα διάφορα αὐτόγραφα δείγματα ἐπισήμων τε καὶ μὴ προσώπων, ἢ πειραματιζόμενον αὐτὸν ἐπὶ γραφῶν καὶ χειρογράφων, ἰδίως γνωστῶν αὐτῷ καὶ ἀκριβῶς κεχαρηκτικῶν ἀνθρώπων, νὰ ἐξαγάγῃ συμπεράσματα καὶ ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἀληθείας ἢ μὴ, ἢ περὶ τοῦ ποσοῦ τοῦλάχιστον τῆς ἀλη-

θείας τοῦ περιεχομένου εἰς τὰ ἄνω ῥηθέντα.

Δὲν εἶνε δὲ ποσῶς, νομίζομεν, ἀνάγκη νὰ εἰπωμεν ὅτι πρὸς τοιαύτην κρίσιν ἀπαιτεῖται ἀφ' ἐνὸς μὲν ἀμεροληψία καὶ ἀνεξαρτησία ἀπὸ προκατειλημμένων γνώμων, ἀφ' ἑτέρου δὲ καὶ ψυχολογικαὶ γνώσεις, πρὸς τοῦτοις δὲ ὅτι δὲν πρέπει τις νὰ κρίνῃ ταχέως ἐξ ἐνὸς καὶ μόνου σημείου, ἀλλὰ νὰ προσπαθῇ νὰ πλάσῃ ἐνιαίαν εἰκόνα ἐξ ὀλοκλήρου γραφῆς. Ἐὰν δὲ οὕτω ἐρευνοῦντες τὴν γραφὴν φθάσωμεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι αὕτη ὅπως καὶ πᾶσα ἄλλη ἐξωτερικὴ ἐκδήλωσις τοῦ ἀνθρώπου, εἶνε εἰκὼν, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, πιστὴ τοῦ ἐνδομύχου αὐτοῦ χαρακτήρος, κερδίζομεν μικρὸν τι πρᾶγμα ὡς πρὸς τὴν θεωρίαν καὶ κατανόησιν τοῦ πνευματικοῦ κόσμου, ἐπιτυγχάνεται δὲ καὶ ὁ σκοπὸς τῶν ὀλίγων τούτων γραμμῶν, ἃς ἐχαράξαμεν.

Ἐκθέσαντες τὰς ἀρχὰς ἐφ' ὧν στηρίζεται ἡ γραφολογία, δὲν θεωροῦμεν νῦν ἄσκοπον νὰ ἐφαρμόσωμεν τὰ θεωρητικῶς λεχθέντα καὶ ἐν τῇ πράξει ἐπὶ ὀρισμένων γραφῶν. Πρὸς τοῦτο δὲ λαμβάνομεν ἐν πρώτοις γραφὰς διασήμων προσώπων, ἐξ ὧν πᾶς τις, γνωρίζων τὸν χαρακτήρα τοῦ γράφοντος, δύναται νὰ πεισθῇ ἂν ἡ κατὰ τὰς γραφολογικὰς ἀρχὰς κριθεῖσα γραφὴ ἀναλογεῖ πρὸς τὴν ἐντύπωσιν ἣν ἐμποιεῖ ἡμῖν τὸ πρόσωπον ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ καὶ τοῦ ὄλου βίου, ὡς τοιαύτην δὲ λάβωμεν τὴν καὶ ἐν τῷ προηγούμενῳ φύλλῳ τῆς Ἐστίας χαραχθεῖσαν ὑπογραφὴν γνωστοτάτου ἐν Εὐρώπῃ ἀνδρός, τοῦ Βίσαρκ.

Τι μᾶς λέγει ἡ ὑπογραφὴ αὕτη;

Ἐν πρώτοις εἶνε μεγάλη, τετράκις σχεδὸν μεγαλύτερα τῆς συνήθους πλαγίας γραφῆς, εἶνε πλήρης ἐκφράσεως, φαίνεται ὡς χυθεῖσα διὰ μιᾶς ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ χυτηρίου καὶ ἐπομένως κατὰ τὰ μέχρι τοῦδε λεχθέντα δεικνύει: μεγαλειόν.

Δεύτερον, ἐξαιρέσει ἐνὸς καὶ μόνου γράμματος, ὅλα τὰ λοιπὰ εἶνε συνηνωμένα. Πρὸ ἡμῶν λοιπὸν δὲν ἔχομεν ὄνειροπόλον τινὰ ἢ φαντασιόπληκτον, ἰπτάμενον ἐπὶ τῶν νεφελῶν καὶ κενεμβάτουνα, οὔτε ποιητὴν τινὰ ἢ σκεπτικόν, οὔτε ιδεολόγον ἢ πλαστοουργὸν ἰδεῶν νέων, ἀλλὰ πρακτικὸν ἄνδρα, βαδίζοντα μετὰ λογικῆς, ἐρευνοῦντα τὰς ἐν τῷ κόσμῳ ὑπαρχούσας ιδέας ὡς πρὸς τὸ ἐκτελέσιμον αὐτῶν, συνδέοντα αὐτάς ὀρθῶς μετ' ἀλλήλων, τακτοποιοῦντα καταλλήλως καὶ ἐκτελοῦντα αὐτάς δραστηρίως, ἀδιαφοροῦντα δὲ

ὡς πρὸς τὰ προκύψοντα ἀποτελέσματα. Αἱ τελευταῖαι δὲ αὐταὶ ιδιότητες ἐξάγονται ἀπὸ τῆς ὀξείας μορφῆς τῶν γραμμῶν καὶ τῆς ἀναλόγου βαρύτητος τῆς ὅλης ὑπογραφῆς. Ἐχοῦσι δὲ μεγάλην ἀξίαν πρὸς τὸν βίον αἱ πνευματικαὶ αὐταὶ ἀρεταὶ ἐὰν συγχρόνως συνδέονται μετ' ἰσχυρὰν καὶ σχεδὸν ἐκφοβίζουσαν δύναμιν θελήσεως, ὅπως φαίνεται ἐκ τῶν καθῆτων καὶ πλαγίων γραμμῶν τοῦ δευτέρου κεφαλαίου γερμανικοῦ γράμματος Β, αἱ τινες φαίνονται βαρεῖαι καὶ χαλυβδῖνοι, πρὸς δὲ τοῦτοις ἐκ τοῦ τελικοῦ Κ καὶ τοῦ μέσου m.

Ἐκ τοῦ πάχους δὲ καὶ τῆς βαρύτητος τῶν γραμμῶν καὶ αὐτῶν τῶν λεπτῶν γραμμῶν βλέπομεν ἄνδρα θεωροῦντα τὸν βίον ἀπὸ τῆς σοβαρᾶς αὐτοῦ ἀπόψεως. Δὲν ὑπάρχει ἐν ταῖς γραμμαῖς ταύταις τὸ ἐπιτόλαιον, τὸ κυμαινόμενον, τὸ ἐλαφρόν. Ὁ ἀνὴρ ὁ γράψας τὴν ὑπογραφὴν ταύτην ἐργαζόμενος ἢ διασκεδάζων, τρώγων ἢ πίνων, βαδίζων πεζὸς ἢ ἐπιπλοῦς, ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ θὰ ἔχῃ βεβαίως βαρὺ παράστημα καὶ θ' ἀρέσκηται παίζων νὰ κερδίξῃ παρὰ τῶν ἄλλων, δὲν θὰ ἐπιτρέπη δὲ νὰ κερδίζωσι παρ' αὐτοῦ.

Ἡ ὑπογραφὴ δεικνύει ἐπίσης ἄνθρωπον ἔχοντα εὐαισθησίαν, καὶ δὴ, ἂν κρίνωμεν ἐκ τῆς οὔτε πολὺ πλαγίας οὔτε ὀρθίας στάσεως τῶν γραμμῶν, εὐαισθησίαν ἡμαλὴν καὶ ἄνευ δισταγμοῦ ἐκδηλουμένην. Δὲν δεικνύει ὑπερευαισθησίαν, οὔτε προσποιητὴν ἀδιαφορίαν, οὔτε τάσιν πρὸς ἀπόκρυψιν τῶν αἰσθημάτων, ὅπως εἰς τὰς ἀντιστρόφως πλαγίας γραφὰς. Ὁ ἀνὴρ οὗτος δεικνύεται διὰ τῆς ὑπογραφῆς του οἷος ὄντως εἶνε.

Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ ὑπογραφὴ εἶνε ἀπλῆ, δὲν ἔχει περιττοὺς συρμούς οὔτε κορωνίδας. Ὁ γράψας αὕτην δὲν ἐζήτησε μορφὰς γραμμῶν κομψὰς, ἀλλ' ἐγράψεν ὅ, τι εἶχε νὰ γράψῃ καὶ οὐδὲν πλέον, καὶ ἐπομένως δὲν θὰ εἶνε εὐφραδῆς ῥήτωρ, ἀλλ' ἀκριβῶς θὰ ἡμιλῇ δι' ὀλίγων λέξεων ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως καὶ ἐν γένει ὁ λόγος αὐτοῦ θὰ εἶνε ἄπλαστος καὶ ἀβίαστος. Τὸ ἐναλλάσσον τέλος ὕψος τῆς ὑπογραφῆς δεικνύει φύσιν περιπαθῆ. Ἡ κατὰ πτωσις ἀπὸ τοῦ Β μέχρι τοῦ ε (μετὰ τὸ i) στιγμὴν πνευματικῆς καταπονήσεως. Ὁ συνωθισμὸς τῶν γραμμῶν ἐν ἀρχῇ οὐχὶ ἀσήμαντον οικονομίαν, ἢ βαρεῖα στιγμή ἐπὶ τοῦ i μεγίστην ἀκρίβειαν καὶ ἐν τοῖς μικροῖς ἢ εὐρεῖα βάσις τοῦ Β ἰσχυρὸν ἐγώισμόν· ὁ δὲ ξιφοειδὴς τελευταῖος συρμὸς ἐπὶ τοῦ Κ πνεῦμα φίλερι καὶ δύναμιν δράσεως.

Πόσον ἄλλοια δὲν εἶνε ἡ ὑπογραφὴ Ἐλισάβετ τῆς βασιλισσῆς τῆς Ἀγγλίας;

Καὶ ἡ ὑπογραφὴ αὕτη εἶνε μεγαλοπρεπῆς, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὰ κεφαλαῖα γράμματα ἢ εἰς τὰ μικρά, καὶ ἐπομένως δεικνύει χαρακτήρα ἐκπεφρασμένον μᾶλλον εἰς τὸν δὴμόσιον βίον ἢ εἰς τὸν ἰδιωτικόν, χαρακτήρα, ἐλλείποντα ὅλως διόλου ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τοῦ Βίσαρκ. Πρὸ πάντων δὲ ἐμποιεῖ ἐντύπωσιν ἢ κάθετος θέσις τῶν γραμμῶν τῆς ὑπογραφῆς, ἰδίως δὲ μέχρι τοῦ Eli, ἐξ οὗ δηλοῦται ὁ ἀναίσθητος ἐγώισμός καὶ ἡ ψυχρὰ ὑπερηφάνεια, χαρακτῆρες, δι' ὧν διεκρίνετο ἡ βασίλισσα αὕτη. Ἡ πλαγία γραμμὴ ἢ ἄνωθεν τοῦ E εἶνε φανερὸν σημεῖον κυριαρχίας καὶ ἀλαζονίας, τὸ δὲ πρὸς τὰ ἄνω κεκαμμένον μέρος αὐτῆς ὑπεθυμίζει τὸ δόγμα τῆς βασιλείας «ἐλέφ Θεοῦ». Πρὸς τοῦτοις τὸ μέγεθος τῶν γραμμῶν εἶνε διάφορον (σύγκρινε τὸ i πρὸς τὸ e), ἀνάλογον πρὸς τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ περὶ τῆς Ἐλισάβετ, ὅτι αὕτη ἄλλοτε μὲν ἐδείχθη μείζων τοῦ ἀνδρός, ἄλλοτε δὲ ἐλάσσων τῆς γυναίκος. Λογικὴ καὶ ἤρεμος ἐμμονὴ εἰς τι ἐλλείπουσιν παρ' αὐτῇ ἐντελῶς, ὡς φαίνεται ἐκ τῆς ὑπογραφῆς· εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι πεντάκις θελήσασα νὰ νυμφευθῇ δὲν τὸ κατώρθωσε, ἐφόνευσε δὲ τὸν ἐνούμενον αὐτῆς Ἐσεξ, ὃν εἶτα ἐλυπήθη ὑπερβολικῶς. Ἀφ' ἑτέρου ἡ ὑπογραφὴ αὕτη διὰ τῶν ἀσυνδέτων αὐτῆς γραμμῶν δεικνύει ἀφθονίαν ἰδεῶν, διὰ τῶν πολυκάμπτων καὶ μετεώρων ἄνω καὶ κάτωθεν τῆς γραμμῆς συρμῶν φαντασίαν πλουσίαν, διὰ δὲ τῆς προτιμησεως τῶν τυπογραφικῶν στοιχείων παιδείουσι φιλολογικῆν· γνωστὸν δὲ εἶνε ὅτι ἡ Ἐλισάβετ ἐνόει τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Λατινικὴν. Οἱ συρμοὶ τέλος οὗτοι, οἱ ἐξεζητημένοι μὲν, ἀλλὰ πλούσιοι, κομψοὶ καὶ οὕτως εἰπεῖν ἀνήσυχοι, ὑπεμφαίνουσι ἀδιάσκοπον διατριβὴν περὶ τὴν ὕλην καὶ τὸ πνεῦμα, ματαιοδοξίαν ἄμετρον, πνεῦμα καὶ φύσιν καλῶπιστικὴν καὶ αὐτάρεσκον. Λέγεται δὲ περὶ αὐτῆς ὅτι ἦτο ἐνήμερος ὄλων τῶν ζητημάτων καὶ ἐνόει αὐτά, καὶ ὅτι θνήσκουσα κατέλιπε τρεῖς χιλιάδας ἐνδυμασιῶν, ὧν μία ἦτο κατάφορτος μαργαριτῶν καὶ λίθων πολυτίμων.

Τὸ ε καὶ α τῆς ὑπογραφῆς δεικνύουσι καρδίαν τραχεῖαν καὶ ἐνίοτε σκληράν, ἐνῶ τὸ e καὶ h τοῦ ἀντίον ἀγαθότητα καὶ καλωσύνην. Ἐνῶ δὲ τὸ ὑπερηφάνως ἄκαμπτον E δηλοῖ τὴν βασιλισσαν, αἱ πρὸς τὰ ἄνω κεκαμμένοι καμπύλοι γραμμαὶ τοῦ h καὶ τοῦ e προδίδουσιν αἰσθηματὰ τρυφερά, ὧν αὕτη δὲν ἦτο ἄμοιρος, ὡς γυνή.

Ἐν συντόμῳ ἡ ὑπογραφὴ αὕτη, γραφολογικῶς ἐξεταζομένη, παριστᾷ προσωπικότητα ἐν τῇ κοινωνικῇ αὐτῆς θέσει ἀμέτρως ὑπερήφανον, πνευματώδη, ἀνεπτυγμένην, μεγαλοπρεπῆ, ἀλλ' ἀσυνεπῆ πρὸς ἑαυτήν, φερομένην διηνεκῶς τῆδε κάκειτε ὑπὸ τοῦ πνεύματός της, ἐν δυσαρμονίᾳ πρὸς ἑαυτήν, καὶ κατὰ συνέπειαν δυστυχῆ βασιλισσαν, ὁ δὲ γνωρίζων τὴν ἱστορίαν αὐτῆς θὰ

ὁμολογήσῃ ὅτι εἰς τὴν περίστασιν ταύτην ἡ γραφολογία ὁμωφανεῖ εἰς τὰς κρίσεις της πρὸς τὴν ἱστορίαν.

Ἐὰν δὲ τις συγκρίνων τὰς δύο ταύτας ἱστορικὰς ὑπογραφὰς ἀπαντήσῃ ἡμῖν, ὅτι αὐταὶ εἶνε διάφοροι ἀλλήλων, οὐ μόνον διότι ἐγράφησαν ὑπὸ δύο ὅλως διαφόρων προσώπων, ἀλλὰ διότι ἀνήκουσι καὶ εἰς διαφόρους χρονικὰς περιόδους, καὶ ὅτι ἡ Ἐλισάβετ ἔχει τὴν συνήθη τῶν τότε χρόνων γραφὴν, θὰ παραδεχθῶμεν τὴν γνώμην ταύτην καὶ μάλιστα ἐνεκα αὐτῆς ταύτης τῆς γραφολογίας. Διότι ἂν ἕκαστος, ὡς γνωστὸν, εἶνε προϊόν τῶν χρόνων καθ' οὓς ζῆ, τὰ ἐξέχοντα πρόσωπα εἶνε ἔτι μᾶλλον, διότι ταῦτα καὶ συλλαμβάνουσι καλλίτερον καὶ ὀρθότερον τὸ πνεῦμα τῶν χρόνων τῶν καὶ συλλαμβάνονται ὑπ' αὐτοῦ. Ἐὰν λοιπὸν ἡ Ἐλισάβετ τῆς Ἀγγλίας ἐζῆ κατὰ τοὺς ἡμετέρους χρόνους, ἢ ὁ Βίσαρκ κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνης, θὰ εἶχον ἄλλην ὑπογραφὴν, καίπερ αἱ βάσεις θὰ ἔμενον αἱ αὐταί. Θὰ παρήλασσον δὲ αἱ ὑπογραφαὶ αὐτῶν διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον, διότι Βίσαρκ τῶν τότε χρόνων καὶ ἡ Ἐλισάβετ τῆς σήμερον δὲν ἤθελεν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε κατὰ τὴν ἐξωτερικὴν αὐτῶν παράστασιν ὁ Βίσαρκ τῆς σήμερον καὶ ἡ Ἐλισάβετ τῶν χρόνων ἐκείνων.

Χαρακτηριστικὴ ἐπίσης καὶ ὅλως σύμφωνος πρὸς τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν ἱστορικὴν περιγραφὴν εἶνε καὶ ἡ γραφὴ, ἰδίως δὲ ἡ ἀρμοδιώτερα πρὸς διάγνωσιν τοῦ χαρακτήρος ὑπογραφῆ, Φρειδερίκου τοῦ μεγάλου, Ναπολέοντος τοῦ Α', Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ', Αἰκατερίνης τῆς Β', τῆς Ῥωσσίας, τοῦ Goethe, τοῦ Σαιξπήρου καὶ ἄλλων πολλῶν.

(Ἐπεταί συνέχεια).

ΞΕΝΟΦΑΝΗΣ.

ΝΗΣΤΕΙΑ ΚΑΙ ΝΗΣΤΕΥΤΑΙ

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον.]

Ἄλλοιωμα τοῦ αἰσθήματος τῆς πείνης.— Οἱ νευροπαθεῖς.— Χασμήματα καὶ ἀδυναμία.— Ψευδὴς πείνα.— Θανάσιμος νύμφος.— Κατόργησις τῆς πείνης διὰ τῆς ἐπιμονῆς.— Αἱ συνταγαὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις.— Τὰ φιλοσοφικὰ καταπότια τοῦ Ἐπιμενίδου.— Τὰ ἐκχυλισματα τῆς μακροδιότητος.— Νηστεία ἀκούσιοι.— Ἀπαγόρευσις τῆς λήψεως τροφῆς ἐν ὑπνωτικῇ καταστάσει.— Ἡ ἀτονία καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀστίας ἐκασθένσις.— Αἱ μυκταὶ ἀσκήσεις καὶ ἡ ἐπιρροὴ αὐτῶν ἐν τῇ ἀστίᾳ.— Πλάναι καὶ προλήψεις.— Συμπεράσματα.

Ἡ πείνα πολλάκις δύναται νὰ ἐμβάλῃ καὶ εἰς παραφορὰς μακρίας. Ζῶα καθειργμένα, ἐὰν μείνωσιν ἄσιτα, ἐφορμῶσιν ἐμμανῶς κατὰ τῶν σιδηρῶν κίχλιδων τοῦ κλωβοῦ αὐτῶν, μετ' ὄμματα ἀστραπηδόλα καὶ ἀπειλητικά. Γνωστὴ ἐξ ἄλλου εἶνε ἡ ἱστορία τῶν ναυαγῶν τῆς σχεδίας τῆς

Μεθούσης. Μετά είκοσιτετράωρον μόλις άσιτίαν, ήρξαντο έκδηλούμεναι παρ' αὐτοῖς αἱ παραισθησαίαι, άμέσως δέ κατόπιν επήλθεν ή περίοδος τῶν μανιωδῶν εξεγέρσεων καί οἱ ναυαγοὶ επιπεσόντες κατ' άλλήλων άλληλοκτονήθησαν. Μετά δέκα τρεῖς δέ ήμέρας, ότε διέσωσεν αὐτοῦς ὁ Ἄργός, έκ τῶν 150 μόλις εἶχον άπομείνει 15.

Πρόσωπα πολύ πλείω ή όσα δύνανται τις νά υποθέσῃ πάσχουσι τήν πάθησιν τῆς άλλιωσέως τοῦ αἰσθήματος τῆς πείνης. Τό τέτον τῆς πέμπτης ώρας (ο' clock five tea) τῶν άγγλων, ήτοι τό έλαφρόν πρόδειπνον όπερ λαμβάνουσι κατὰ τήν ώραν ταύτην τῆς δείλης, εἶνε άρκοῦντως δεδικαιολογημένον. Τινές νευροπαθεῖς λιποθυμοῦσιν εξ άδυναμίας εάν δέν φάγωσι τίποτε μεταξύ τῶν κυρίων αὐτῶν γευμάτων. Γνωρίζομεν ένα δικηγόρον ισχνόν τό σῶμα, καί ένα μηχανικόν, παχύν, άμφοτέρους έπιρρεπεῖς εἰς νευρώσεις. Ὁ πρώτος εάν τήν 5 μ. μ. δέν πῆν έν ποτήριον μαδέρας μετά μικροῦ πλακοῦντος καθίσταται ώχροπράσινος καί καταπίπτει άδρανής επί τινος έδρας, έν σκοτοδινίᾳ. Ὁ μηχανικός άντέχει πλείοτερον. Πρό έτους άπηλλάσσετο τῆς δυσχερείας σχεδόν έντελῶς καπνίζων, αλλά κατὰ τήν έβδομήν καί ήμίσειαν όταν επέστρεφεν οἶκος καί ώσφραίνετο τήν κνίσσαν τῶν μαγειρευομένων έδεσμάτων, εάν δέν δέν παρετίθετο αὐτῷ αὐτοστιγμῆ φαγητόν ήδύναται νά συνίσχῃ έαυτόν καί καθίστατο έμμανής εξ όργῆς. Ὁ κύριος οὔτος άναμφισβητήτως καί βεβαίως παρὰ τήν θέλησιν του κατείχετο υπό τῆς μανίας τῆς πείνης. Εν τούτοις εἶνε άρκοῦντως παχύς, ώστε νά μή έχῃ άνάγκην συνεχῶς νά άναπληροῖ τάς άπώλειάς του όργανισμοῦ του. Ένόησεν έπομένως ότι ή αίτία όλου τοῦ κακοῦ ήτο τό νευρικόν αὐτοῦ σύστημα, έπεχείρησε δέ νά καθυποτάξῃ αὐτό καί τό κατώρθωσεν ως εξῆς. Διεσκέδασε τήν πείναν του πίνων θερμόν τέτον, δι' οὔ επετάχυνε τήν κυκλοφορίαν τοῦ αίματος, παρέτεινε τήν ώραν τοῦ δείπνου βαθμιαίως, επί τέλους δέ εξέβιασεν έαυτόν οὔτως ώστε νά κατακλίνηται ένισοί καί νήσις. Χάρις εἰς τήν δίαιταν ταύτην τό νευρικόν του σύστημα νῦν ήρεμεί, παραπονείται μάλιστα ότι δέν έχει όρεξιν πλέον. Ἀπώλεσεν 6 χιλιογράμματα έκ τοῦ βάρους αὐτοῦ καί έχει άριστά τήν υγείαν. Οἱ πολύσαρκοι καί οἱ νευροπαθεῖς, οἱ πάσχοντες εξ υπερβαλλούσης πείνης, όφείλουσι κατὰ τοῦ νευρικοῦ αὐτοῦ συστήματος νά στραφῶσιν καί νά επιζητήσωσιν όπως γένωνται κύριοι τούτου. Οἱ πόνοι καί ή άγωνία, οὗς αἰσθάνεταί τις κατὰ τάς πρώτας δοκιμάς, έξουδετεροῦνται κατόπιν. Οἱ πτωχοὶ οἱ εξ άδυναμίας ένισοί καταπίπτοντες έν ταῖς ὕδοις νεκροὶ δέν άποθνήσκουσιν έκ πείνης; δυστυχῶς οὔτοι εἰσιν ήναγκασμένοι νά άσιτίωσι καί συνείθησαν τήν πείναν,

άλλ' υποκύπτουσιν εἰς τήν φυσιολογικήν εξάντλησιν καί τήν άθρεψίαν.

Τίς δέν ήκουσε περί τῶν κατορθωμάτων τῶν ίθαγενῶν ένίων χωρῶν, οἵτινες κάμνουσιν έκδρομὰς μακροτάτας, χωρίς νά φάγωσι τίποτε επί πολλὰς ήμέρας, άρκοῦμενοι, άντι πάσης άλλης τροφῆς, εἰς όλίγα φύλλα κόκα καί τόν χυμόν φυτῶν τινῶν; Εἰθίσθησαν άνέκαθεν νά μή πεινώσιν καί έπαρκουσιν εἰς τήν λειτουργίαν τῆς άνθρωπίνης μηχανῆς έκ τῆς οικονομίας τοῦ έαυτῶν σώματος. Ένισοί φθάνει νά καταπῆν τις στερεόν τι σῶμα, ίνα καταστείλῃ πᾶσαν αἰσθησιν πείνης. Φίλων ὁ Βυζάντιος, μαθηματικός καί μηχανικός άκμάσας κατὰ τό Β' π. Χ. αἰώνα, διέσωσεν ήμῖν δύο συνταγὰς πρός καταστολήν τῆς πείνης. Τήν έτέραν τούτων λέγεται ότι εἶχε μεταχειρισθῆ πρότερον ὁ φιλόσοφος Έπιμενίδης όστις, κατὰ τήν παράδοσιν, κατώκησεν επί πεντήκοντα έτη έν σπηλαίῳ, χωρίς ὁ όχλος νά γνωρίζῃ πῶς έτρέφετο.

Οἶκοθεν έννοεῖται, ότι ή φαντασία, ή βούλησις, αἱ άτομικαί ψυχικαί διαθέσεις μεγίστην άσκούσιν επίδρασιν εἰς τοιαύτας περιστάσεις.

Έν ένί λόγῳ, εάν ὁ υγιής άνθρωπος άδυνατῆ νά υποστῆ τήν άσιτίαν, τούτο συμβαίνει διότι άσθενεῖ έκ πείνης καί οὐχί ένεκεν άθρεψίας. Έάν ὁ πυρέσσων, ὁ παράφρων, ὁ έν ύπνωτικῇ καταστάσει διατελῶν άντέχουσιν εἰς τήν άσιτίαν, κείται έκτός πάσης άμφισβητήσεως, ότι άντέχουσι, διότι τό νευρικόν σύστημα παρ' αὐτοῖς οὐδέν διεγείρει πλέον ὀδυνηρόν αἰσθημα. άλλ' άντέχουσι μόνον εἰς τήν πείναν, οὐχί δέ καί εἰς τήν άθρεψίαν.

Τὰς κεινοφανεῖς ταύτας ιδέας αίτινες έκ πρώτης όψεως δύνανται νά έκληφθῶσιν ως παραδοξολογίαι, ύπεστηρίζαμεν πολλάκις έν ιδιαιτέροις ήμῶν συνομιλίαις. Έπ' ὧ μετά ζωηροτάτης εύχαριστήσεως είδομεν λίαν γνωστόν φυσιολόγον, τόν Ιατρόν κ. Βεργχάιμ, καθηγητήν έν τῇ Ιατρικῇ Σχολῇ τοῦ Νανσύ, άναπτύσσοντα ταύτας, έν τοῖς κυριωτέροις αὐτῶν μέρεσι τούλάχιστον, άλλ' άνεξαρτήτως ήμῶν, έν προσφάτῳ έπιστολῇ του, ήν έδημοσίευσεν Ιατρική τις έφημερίς τῶν Παρισίων. «Ὁ υγιής άνθρωπος», λέγει ὁ κ. Βεργχάιμ. «ὁ άποθνήσκων μετά πολυήμερον νηστείαν, ὁδέν άποθνήσκει εξ αίτιας» ή επελοῦσα ισχνότης δέν εἶνε μεγάλη, τό δέ έν αὐτῷ χρησίμιον ὡς τήν ζωήν ὕλικόν δέν εξηντλήθη έντελῶς. «Τό βάρος τοῦ σώματος του καί ή φυσιολογική τῶν ὀργάνων αὐτοῦ συναρμογή δέν άποκλείουσιν εἰσέτι τήν ζωήν. Ἄλλως πως φθίνει ὁ άτυχῆς φθισικός, όστις άπώλεσε τήν σωματικήν αὐτοῦ ὑπόστασιν διὰ τῶν επιδρώσεων, τῶν συνεχῶν αποχρέμψεων, τοῦ πυρετοῦ κτλ. καί όστις, νέν τούτοις, σύρεται επί έβδομάδας ὀλοκλήρους ὡς άυτοκινούμενος σκελετός. Οἱ έκ τυφοειδοῦς

» πυρετοῦ άναρρώνοντες ισχναίνουσιν υπερβολικῶς, οὐχ ήττον θεραπεύονται. Παραβαλλόμενος πρός αὐτούς ὁ υγιής, ὁ νηστεύσας επί ὀκτώ ήμέρας, βεῖνε σχεδόν κολυσσός καί ὅμως άποθνήσκει. Ἄλλ' ὅλα δέν άποθνήσκει εξ άθρεψίας» άποθνήσκει έκ πείνης. Ὁ πυρέσσων, ὁ φθισικός, ὁ πάσχων άνορεξίαν, αἱ ύστερικαί δέν πεινώσιν. Ἰδοῦ ὁ λόγος δι' έν άντέχουσιν εἰς τήν άσιτίαν. Ἡ πείνα φρονεῖ πρό τῆς άθρεψίας».

Ὁ κ. Βεργχάιμ προσέθησιν καί τά έπόμενα: «Ὁ άτυχῆς ὁ μή τρώγων άποθνήσκει έκ νευρικής νόσου, έκ νευρώσεως τινος, γεννωμένης έκ τῆς πείνης. Ὁ πυρετιῶν, ὁ φθισικός, ὁ πάσχων άνορεξίαν, δέν άποθνήσκουσι, διότι δέν πεινώσιν. Οὔτοι άποθνήσκουσιν έκ τῆς βραδέως προβαίνουσας άθρεψίας. Ἡ πείνα φρονεῖ ταχέως» ή άθρεψία φρονεῖ βραδέως.»

Εἶνε δῆλον ότι συμφωνοῦμεν έντελῶς πρός τόν κ. Βεργχάιμ, ευχερέστερον δ' έσται ήμῖν νῦν νά παράσχωμεν εύλογόν τινα εξήγησιν τῶν πολυήμερων νηστειῶν. Ὁ νηστευτής εἶνε άτομον, οὔ τό νευρικόν σύστημα εἶτε έκ φύσεως, εἶτε διὰ τῆς άπαιτουμένης διαπαιδαγωγήσεως, δύνανται νά καταστῆ τοιοῦτον, ώστε νά έξουδετεροῖ τάς συννεπείας τῆς πείνης. Παρελθουσῶν τῶν πρώτων τῆς άσιτίας ήμερῶν, αἱ λοιπαί παρέρχονται αὐτομάτως, ως ὀρθότατα παρετήρησε καί ὁ κ. Σούτσης. Εἰς τόν νηστεύοντα οὐδέν πλέον επιβάλλεται ή νά ζῆσῃ καταναλίσκων έκ τοῦ ίδίου αὐτοῦ όργανισμοῦ τά άπαιτούμενα διὰ τήν λειτουργίαν αὐτοῦ, εξαντλῶν τάς οικονομίας του μέχρι τέλους.

Έκεῖνο ὅμως, όπερ πλείοτερον εξέπληξε τό κοινόν έν τῷ πειράματι τῶν Μεδιολάνων, ήν ότι ή σωματική ρώμη δέν εξατέλιπε τόν Σούτσην, μέχρι πέρατος τῆς νηστείας αὐτοῦ. Ησῖται καί ὅμως διετήρει άκμαίως τάς φυσικάς δυνάμεις του. Ἄλλὰ διετήρει αὐτάς άκμαίως, διότι ήσκειτο εἰς τά ὄπλα, έπεδίδετο δέ καί εἰς άλλας σωματικάς άσκήσεις. Έν τοιαύτῃ περιπτώσει, πρέπει τις νά εξασφαλίσῃ τήν ὀμαλήν τῶν ὀργάνων λειτουργίαν, νά διευκολύνῃ τήν άνάλωσιν τῶν διαφόρων ὕλων τοῦ όργανισμοῦ, ν' άπαλλαγῇ τῶν δηλητηριωδῶν άποθεμάτων καί διατηρήσῃ τήν ζωηρότητα τῆς κυκλοφορίας τοῦ αίματος. Ἄλλως ή ζωῆ ήδύνατο νά σβεσθῆ αφινιδίως ως άσταθῆς φλόξ λυχνίας. Ὁ νηστεύων, χάριν τῶν άσκήσεων τούτων, άναλίσκει έκ τοῦ σώματος του περισσοτέρας ὕλας, άλλ' ή δαπάνη εἶνε έπωφελής. Ἄπαξ τῆς πείνης ήττηθείσης, αἱ άνάγκαι τῆς θρέψεως προβαίνουσι βραδέως, τό νευρικόν σύστημα άπαμβλύνεται καί καλόν εἶνε νά διεγείρῃ τις αὐτό καί υποβοηθῆσῃ τήν κανονικήν πορείαν τῶν ζωϊκῶν λειτουργιῶν. Ὁ κ. Σούτσης έν Μεδιολάνοις, μόλις άπώλεσε καθ' έκάστην, κατὰ μέσον ὄρον, 440 γραμμάρια έκ τοῦ βάρους αὐτοῦ καί 7 γραμμάρια οὔρινης, 29 δέ μόνον καθ' ἄς ήμέρας επεδίδετο εἰς άσκή-

σεις. Ἡ έν τῷ σώματι καῦσις καταπίπτει μέχρις έλαχίστου ὀριου, εάν αἱ ζωϊκαί λειτουργίαι, αίτινες εἰσὶ πᾶσαι εξησθενημέναι, δέν διεγερθῶσι τεχνητῶς.

Καί περί τοῦ ποτοῦ τοῦ κ. Σούτσης; θά έρωτήσωσιν οἱ άναγνώσται, τοῦ περιβοήτου ποτοῦ, μέ τό ὅποιον δύνανται έν άνάγκῃ λαοὶ ὀλοκλήροι νά κορέσωσι τήν πείναν αὐτῶν, τίποτε; «Ὁ! περί τοῦ ποτοῦ! Καί έν τούτοις άκόμη δέν θέλομεν νά υποπτεύσωμεν τήν φιλαλήθειαν τοῦ κ. Σούτσης. Τό ποτόν τούτο έχει βεβαίως δι' αὐτόν θαυματουργούς ιδιότητας, άλλ' άπαξιῶμεν νά πιστεύσωμεν ότι έχει τάς αὐτάς ιδιότητας καί διὰ τόν πρώτον τυχόντα. Τό πολύ δυνάμεθα νά παραδεχθῶμεν ότι εἶνε ὠφέλιμον εἰς καταπράυνσιν τῆς πείνης κατὰ τάς πρώτας τῆς νηστείας ώρας, ως τό ὄπιον, τό χλωροφόρμιον κτλ. άλλ' εύκόλως δύνανται τις νά παρέλθῃ αὐτό. Ὁ έτερος τῶν νηστευτῶν, λόγου χάριν, ὁ Μερλάττης άντι τοῦ ποτοῦ τούτου μεταχειρίζεται έτερον μέσον. Τρώγει τόσον ώστε νά πάθῃ σχεδόν έκ δυσπεψίας, ίνα οὔτω προκαλέσῃ άνορεξίαν καί άνθῆξῃ κάλλιον εἰς τήν πείναν.

Έν τῇ έπιστολῇ, τῆς έμνημονεύσαμεν έν τοῖς άνω, ὁ κ. Βεργχάιμ έρμηνεύει εύφυῶς τήν σημασίαν τοῦ ποτοῦ τοῦ Σούτσης. Τό ποτόν τούτο έχει διὰ τόν Ἰταλόν νηστευτήν έντελῶς ὑποκειμενικήν δύναμιν. Ὁ Σούτσης εἶνε άπολύτως πεπεισμένος περί τῆς άποτελεσματικότητος αὐτοῦ, διὰ τῆς αὐτενεργου δέ επιβολῆς τῆς πεποιθήσεως ταύτης, κατορθοῖ νά μή αἰσθάνηται τήν πείναν. Πρός κατανόησιν τοῦ λεγομένου, ὁ άναγνώστης δέον νά γνωρίζῃ ότι πραγματικῶς, οἱ παράφρονες ή αἱ ύστερικαί γυναῖκες, οἱ μή θέλοντες νά φάγωσιν, υπείκουσι συνήθως εἰς ψυχικήν, ή άλλης άγνώστου φύσεως, αὐτενεργίαν, ήτις καθιστᾷ αὐτούς άνασθήτους εἰς τό αἰσθημα τῆς πείνης.

Οὔτως, καθά ὁ κ. Βεργχάιμ αναφέρει, ὁ Ιατρός Δεμπόβ υπέβαλεν εἰς ύστερικὰς γυναῖκας τήν ιδέαν νά μή πεινώσιν πλέον καί νά παύσωσι τρώγουσαι. Αἱ δύο πειραματισθεῖσαι δέ πράγματι έπινον, άλλ' άπεποιούντο νά λάβωσιν οἰανδήποτε τροφήν. Το πείραμα διεκόπη μετά είκοσι πέντε ήμέρας, ήδύνατο ὅμως νά παραταθῆ έτι πλέον. Μία τῶν οὔτως άσιτησασῶν γυναικῶν άπώλεσε 3 χιλιογράμματα έκ τοῦ βάρους αὐτῆς, ή έτέρα δέ 6. Συγχρόνως, υγιής άνήρ, ὑποβληθείς έκουσίως εἰς νηστείαν χάριν συγκρίσεως, δέν ήδυνήθη νά άνθῆξῃ πέραν τῆς πέμπτης ήμέρας καί άπώλεσεν 7 χιλιογράμματα έκ τοῦ βάρους αὐτοῦ. Αἱ πειραματισθεῖσαι άσθενεῖς τοῦ κ. Δεμπόβ, αίτινες δέν έπείνων, άπώλεσαν άναλόγως σχεδόν ὅσον βάρος καί ὁ Σούτσης, ένῶ ὁ υγιῶς έχων άνήρ, ὁ ὑποφέρων έκ πείνης, άπώλεσε πολλῶ πλείοτερον.

Έν συμπεράσματι, εἶνε άναμφισβήτητον ότι

υπάρχουσι πρόσωπα ὑγιῶς ἔχοντα, ἅτινα εἴτε δι' ἀπλῆς ἐκβιάσεως τῆς θελήσεως εἴτε μετὰ προηγουμένην βαθμιαίαν ἄσκησιν δύνανται νὰ ἀνθέξωσιν εἰς τὴν πείναν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ἀποζῶντα ἐκ τοῦ ἰδίου ἑαυτῶν ὀργανισμοῦ. Τὸ πρᾶγμα οὔτε ὡς παράδοξον, οὔτε ὡς παράβασιν τῶν φυσιολογικῶν νόμων δύναται νὰ θεωρηθῆ.

Δ. Γ. Κ.

ΕΙΣ ΒΑΣΙΛΕΑ

[Ἐκ τῶν τοῦ Ἰσοκράτους]

Ἀρχικὸς προσπάθει νὰ εἶσαι οὐχὶ διὰ χαλεπότητος, ἀλλὰ τοιοῦτος δεικνύμενος εἰς τοὺς ἄλλους, ὥστε νὰ ἀναγνωρίζωσι τὸ ὑπέρτερον τῆς διανοίας σου καὶ νὰ νομίζωσιν ὅτι συνετώτερον θέλεις σκεφθῆ σὺ ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας.

Φυλακὴν ἀσφαλεστάτην νόμιζε τὴν τε ἀρετὴν τῶν φίλων καὶ τὴν τῶν πολιτῶν εὐνοιαν καὶ τὴν σαυτοῦ φρόνησιν.

Διὰ παντὸς τοῦ χρόνου οὕτω φαίνου προτιμῶν τὴν ἀλήθειαν, ὥστε πιστότεροι νὰ εἶνε οἱ σοὶ λόγοι ἢ οἱ ὄρκοι τῶν ἄλλων.

Φίλους προσπάθει νὰ ἀποκτᾷς οὐχὶ ἐκείνους μεθ' ὧν θέλεις διατρίβει εὐχάριστα, ἀλλὰ ἐκείνους, μεθ' ὧν ἄριστα θέλεις διοικήσει τὴν πόλιν.

Ἄρχε σαυτοῦ μηδὲν ἤττον ἢ τῶν ἄλλων, καὶ τοῦτο νόμιζε βασιλικώτατον, ἂν μηδεμιᾶς τῶν ἡδονῶν εἶσαι δούλος, ἀλλὰ κύριος τῶν ἐπιθυμιῶν μᾶλλον ἢ τῶν πολιτῶν.

Τὴν σαυτοῦ σωφροσύνην παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους πάρεχε, γινώσκων ὅτι τῆς πόλεως ὅλης τὸ ἦθος ὁμοιοῦται πρὸς τὸ τῶν ἀρχόντων.

Μάλιστα μὲν ἐπιζητεῖ νὰ διαφυλάττης τὴν ἀσφάλειαν καὶ εἰς σαυτὸν καὶ εἰς τὴν πόλιν· ἂν δ' ἀναγκασθῆς νὰ πολεμήσῃς, προτίμησον τὸν καλὸν θάνατον μᾶλλον ἢ ζωὴν αἰσχροῦ.

Ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις ἐνθυμοῦ ὅτι εἶσαι βασιλεὺς, καὶ φρόντιζε ὅπως μηδὲν ἀνάξιον τῆς τιμῆς ταύτης πράξῃς.

Ὅσον κατὰ τὰς τιμὰς προέχεις τῶν ἄλλων τοσοῦτον καὶ κατὰ τὰς ἀρετὰς προσπάθει νὰ εἶσαι ὑπέρτερος αὐτῶν.

Ἀρχῆς τετευχώς, ἴσθι ταύτης ἄξιος.

Εἰκὼν δὲ βασιλεὺς ἐστὶν ἐμψυχος θεοῦ.

(Γνώμη ἀρχαία)

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ μικροτέρα ἐφημερὶς τοῦ κόσμου ἐκδίδεται ἐν Μεξικῷ, ἐν τῇ πόλει Γουαδαλαχάρα, φέρουσα τὴν ἐπιγραφὴν El Telegramma. Τὸ μῆκος αὐτῆς εἶνε 5 δακτύλων, τὸ δὲ πλάτος 3. Ἀριθμεῖ 4 σελίδας καὶ περιέχει τὰς σπουδαιότερας εἰδήσεις τοῦ παλαιοῦ καὶ νέου Κόσμου. Ἡ συνδρομὴ αὐτῆς εἶνε 75 λεπτὰ κατὰ τριμηνίαν.

Ὁ Δανὸς λοχαγὸς Paulsen ἀνεκάλυψεν ἐργαλεῖον κληθὲν «ὄζοντογεννήτωρ», δι' οὗ παρασκευαζομένου ἀφθόνου ὄζοντος βελτιοῦται ὁ ἀήρ τῶν δωμάτων καὶ ἀπολυμαίνονται αἱ αἰθουσαι τῶν ἀσθενῶν, ἢ χώροι πεπληρωμένοι ἀνθρώπων κ.τ.τ. Πειράματα γινόμενα ἐν τῷ γενικῷ νοσοκομείῳ τῆς Κοπεγχάγης ἀπέδειξαν τὴν ἐφεύρεσιν ἐξαίρετον.

Τὸ μεγαλοπρεπὲς μαουσολεῖον, τὸ ὁποῖον παρήγαγε ἡ αὐτοκράτειρα Εὐγενία διὰ Ναπολέοντα τὸν Γ' καὶ τὸν υἱὸν τῆς, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ ἰδρῶθῃ ἐν Farnborough περατοῦται ὅσον οὐπω. Ἡ ἔκπτωτος αὐτοκράτειρα σκοπεῖ νὰ μεταφέρῃ τὰ λείψανα τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς ἐκ τῆς ἐκκλησίας Saint-Mary ἐν Chislehurst εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπάνοδον αὐτῆς ἐξ Ἰταλίας. Τὸ ἐτήσιον δὲ μνημόσυνον θὰ τελεσθῆ ἐν Farnborough τῇ 9 Ἰανουαρίου, ἡμέρᾳ τοῦ θανάτου Λουδοβίκου τοῦ Ναπολέοντος. Λέγεται ὅτι εἰς τὴν τελετὴν τῆς ἀνακομιδῆς τῶν λειψάνων θὰ παρευρεθῶσιν ὅλα τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Ναπολεοντιδῶν.

Κατὰ τὰ ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐσωτερικῶν συγκεντρωθέντα ἀποτελέσματα τῆς καταγραφῆς τῶν καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα τυφλῶν, κωφαλάων καὶ φρενοδυσλῶν οὗτοι ἀνέρχονται, πλὴν τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Κυνουρίας, εἰς 1503 τυφλοῦς, 1084 κωφαλάους καὶ 1088 φρενοδυσλεῖς.

Ἐν τῇ πόλει Γκοργκοντζόλα, κειμένη οὐχὶ μακρὴν τοῦ Μιλάνου, θὰ ἐορτασθῆ προσεχῶς παράδοξος ἐπετηρὴς, ἥτοι ἡ ἑκατονταετηρὴς τῆς κατασκευῆς τοῦ τυροῦ τῆς Γκοργκοντζόλας, ἐξ ἧς ἡ πόλις ἀπέκτησε τὴν εὐπορίαν τῆς.

— Πόσων χρόνων εἶσαι μπαμπά, λέγει ὁ μικρὸς Κώστας εἰς τὸν πατέρα του.

— Μαζὺ μὲ τὴ μαμά σου κάνομεν 80 χρόνια. Διαίρεσε τὸν ἀριθμὸν σὲ δύο ἴσια καὶ θὰ ἴδῃς πόσο εἶμαστε καὶ εἰ δύο.

— Ἄν διαίρῃσω τὸν ἀριθμὸν σὲ δύο, ἡ μαμά μου εἶνε ὄχτῳ καὶ ἐσὺ εἶσαι... μηδὲν....

Ἐν βαγονίῳ δευτέρας θέσεως τοῦ σιδηροδρόμου Ἀθηνῶν—Πειραιῶς.

—Τὸ κορίτσι αὐτό, κυρία, δὲν εἶνε γιὰ μισὸ μπιλιέτο. Εἶνε πολὺ μεγάλο.

— Μπα! τώρα θὰ μοῦ βγάλετε καινούργιες μύδες!.. Ἀπὸ τότε ποῦ ἔγινε ὁ σιδηροδρόμος παίρνει πάντοτε ἡ κόρη μου μισὸ μπιλιέτο!